РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

Том 6
№ 4 (34)

Липень – серпень 2021 р.

DOI 10.53672/ej.4.2021

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал
Електронне видання
Засновано у травні 2016 року

2021. Том 6, № 4 (34)

Липень–серпень 2021 року

Київ · 2021
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.4.2021
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
Ідентифікатор медіа R40-05509

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08

С89 **Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці** : реферативно-науковий online журнал. — 2021. Т. 6, № 4 (34) (липень–серпень 2021 р.). — Київ : Видавник Назаров О. А., 2021. — 52 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів

Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються

Авторські права на матеріали належать їхнім авторам. Матеріали журналу поширюються на умовах ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства 4.0 Міжнародна» (CC BY 4.0), крім першоджерел рефератів і передрукованих матеріалів, права на які належать їхнім правовласникам.

Редакційні правки, скорочення та зміна назви матеріалу погоджуються з автором до публікації

За достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори

© Автори матеріалів, 2021
© Видавник Назаров О. А., 2021

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 2000 р., поліграфолог, правознавець. ORCID 0000-0002-3427-1162

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; напрям наукових робіт — психологічні науки. ORCID 0000-0002-8789-278X

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор, завідувач кафедри права факультету бізнесу, адміністрування та права Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; напрям наукових робіт — юридичні науки. ORCID 0000-0002-8748-6431

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — фахівець факультету бізнесу, адміністрування та права Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, ад'юнкт зі спеціальності 19.00.06 — юридична психологія, здобувач наукового ступеня доктора філософії у галузі юридичної психології. ORCID 0000-0002-6113-7778

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія», полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0001-7348-4876

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, поліграфолог, заслужений юрист України. ORCID 0000-0002-6135-9952

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення Державного науково-дослідного інституту МВС України, поліграфолог, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0003-4962-0975

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор, проректор Міжнародного університету, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0002-9163-0555

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік (дійсний член) Академії економічних наук України, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування Дніпровського державного технічного університету. ORCID 0000-0001-8321-3199

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу, працювала тривалий час на посадах голови секції судової психологічної експертизи Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним експертом лабораторії криміналістичних експертиз Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» до 2016 р., стаж експертної роботи з 1978 р. ORCID 0000-0002-0166-4437

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент, підполковник міліції у відставці. ORCID 0000-0003-3814-4037

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, офіцер запасу СБ України. ORCID 0009-0004-5206-5065

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор, професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці. ORCID 0000-0001-6547-2621

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент, завідувачка кафедри психології та філософії Київського університету інтелектуальної власності та права. ORCID 0000-0002-0384-4829

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент, керівник ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт за спеціальностями 11.1 «Дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності» та 12.2 «Визначення вартості колісних транспортних засобів та розміру збитку, завданого власнику транспортного засобу», суб'єкт оцінки майна та майнових прав, полковник ЗСУ у відставці. ORCID 0000-0003-2394-0225

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри цивільного та кримінального права і процесу юридичного факультету Чорноморського національного університету імені Петра Могили, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. ORCID 0000-0002-1699-1668

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук, доцент кафедри криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, наукова спеціальність 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. ORCID 0009-0006-3675-2548

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник Полтавського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, голова секції судової психологічної експертизи Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України з 2015 р., атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 2000 р. ORCID 0000-0002-4097-5449

Лисенко А. Б. — голова професійної громадської організації «Колегія поліграфологів України», директор Комітету з освіти правління громадської професійної організації «Міжнародна асоціація професіоналів в поліграфології» (AIPP, Мексика), експерт-аналітик 1 категорії, поліграфолог, підполковник СБУ в запасі. ORCID 0000-0002-8131-9931

Шаповалов В. О. — головний редактор журналу «Оцінка достовірності: наукові дослідження та практика», атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (2016 р.), старший науковий співробітник науково-дослідного відділу (проблем психологічного вивчення особового складу) Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України (2020 р.), поліграфолог. ORCID 0009-0004-0472-6201

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник лабораторії почеркознавчих, лінгвістичних, психологічних, мистецтвознавчих досліджень Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 1998 р. ORCID 0009-0007-9784-2253

Савостін О. П. — старший судовий експерт відділу почеркознавчих досліджень лабораторії криміналістичних видів досліджень Одеського науково-дослідного інституту судової експертизи Міністерства юстиції України, психолог — судовий експерт другого кваліфікаційного класу комунальної установи «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я», атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження», стаж експертної діяльності з 1982 р. ORCID 0009-0003-6666-0247

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент. ORCID 0009-0008-2069-1642

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент кафедри психології та педагогічної освіти Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика. ORCID 0009-0004-2947-9251

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології та філософії Київського університету інтелектуальної власності та права. ORCID 0000-0001-9733-8531

Зміст

ПЕРЕДМОВА 7

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 8

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань 9

Ткаченко Н. М. **Суб'єкти судово-експертної** діяльності в сучасній системі експертного забезпечення кримінального провадження: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 9

Ткаченко Н. М., Алєксєйчук В. І. Ткаченко Н.М., Алєксєйчук В.І., Реформування правових засад експертного забезпечення правосуддя як складова антикорупційної політики в Україні 11

1.2. Судово-психологічна експертиза 13

Підчасов Є. В., Чепелєва Н. І. Методичні матеріали практичних занять із навчальної дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології». - Х.: ХНУВС, 2020 - 64 с. 13

1.3. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності 33

Представництво Міжнародної організації з міграції в Україні. Особливості призначення та роль судово-психологічної експертизи уразливого стану у справах щодо торгівлі людьми з метою експлуатації праці розписано у навчальному посібнику для суддів з питань судового провадження у кримінальних справах 33

Шостий апеляційний адміністративний суд. **Добірка** рішень Верховного Суду зі спорів у сфері дорожнього руху, транспорту та перевезення пасажирів 35

Верховний Суд. **Правова позиція ВС** щодо відшкодування моральної шкоди в сімейних відносинах: «Діяння особи, яка не виконувала свій обов`язок по утриманню дитини, є протиправними, однак факт завдання такими діяннями моральної шкоди дитині підлягає доведенню». 37

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 42

У Києві 05 липня 2021 року урочисто відкрито Бюро ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса» у місті Києві та його керівником призначено Ярошовця Василя Миколайовича 42

08 липня 2021 року пройшов круглий стіл в ДНДЕКЦ МВС України, під час якого керівництво Експертної служби МВС висловилося проти розширення повноважень судових експертів та зменшення прав керівників над управлінням експертами 42

НАКИПІЛО: Відкритий лист експерта ДНДЕКЦ МВС України керівництву Експертної служби МВС України: про «палочну» систему, про «замовні» експертизи, про маніпулювання зарплатою експертів керівництвом, про плинність кадрів серед експертів тощо 42

За даними реєстру судових рішень протягом 2016-2021 років через неправомірні дії керівництва експертів МВС України стосовно підлеглих експертів НДЕКЦ, судами було стягнуто з НДЕКЦ МВС України в областях, грошові кошти в сумі більше 360 тисяч гривень 43

Завідувач відділу психологічних досліджень КНДІСЕ Ірхін Юрій Борисович подав позов до суду про визнання протиправними та не чинними повноваження Мін'юсту щодо притягнення судових експертів до дисциплінарної відповідальності на підставі наказу **43**

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ **46**

Lafayette LX4000SW і EyeDetect в одній перевірці **46**

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ **48**

Передмова

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Звертаємо увагу: це реферативно-науковий журнал. Частина матеріалів номера — оригінальні статті, частина — реферати праць, які вже були опубліковані раніше: у фахових виданнях, на сайтах судів і державних органів. Реферати ми подаємо за правилами передруку: з іменем автора, незміненою назвою, бібліографічним описом першої публікації та посиланням на неї. Анотація до кожного матеріалу допоможе швидко вирішити, з чого почати читання.[6]

Шановні читачі! Позаду кожного рішення суду стоять факти, а позаду фактів — знання фахівців. Номер 2021. Том 6, № 4 (34) відкриває 13 матеріалів, присвячених таким темам: судово-психологічна експертиза, нормативне регулювання експертизи, поліграф і виявлення обману, теорія та історія спеціальних знань.

> *Сторінка історії науки. 1 липня 1901 року помічник комісара Столичної поліції з кримінальних справ сер Едвард Генрі заснував у Скотленд-Ярді перше у Великій Британії дактилоскопічне бюро. У 2021 році минає 120 років від цієї події.*[7]

Почніть читання з матеріалу «Добірка рішень Верховного Суду зі спорів у сфері дорожнього руху, транспорту та перевезення пасажирів». Якщо після нього у вас з'являться власні запитання, це добрий знак: так починається науковий пошук. Пишіть до журналу — ми публікуємо дослідження науковців і практиків.

Редакція журналу

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — стислий виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію; наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

СУБ'ЄКТИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: АВТОРЕФ. ДИС... КАНД. ЮРИД. НАУК: 12.00.09[1]

Ткаченко Н. М.

Реферат. Ткаченко Н. М. у дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09, захищеній 17 лютого 2017 року в спеціалізованій вченій раді Д 64.700.01 Харківського національного університету внутрішніх справ (науковий керівник В. О. Малярова), виходить з того, що комплексного аналізу суб'єктів судово-експертної діяльності в сучасній системі експертного забезпечення кримінального провадження досі не здійснено, а нечіткість їхніх теоретико-правових та організаційних засад ускладнює залучення обізнаних осіб і знижує ефективність усієї системи. Мета роботи полягає у визначенні теоретичних засад участі таких суб'єктів у кримінальному провадженні, напрямів і засобів підвищення ефективності експертного забезпечення. Авторка застосувала діалектичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, соціологічний і статистичний методи; емпіричну базу становлять опитування 269 респондентів (26 прокурорів, 115 слідчих, 128 експертів), матеріали 95 кримінальних проваджень і 217 висновків експертів. Уперше експертне забезпечення визначено як діяльність із налагодження, організації та реалізації умов для роботи суб'єктів судово-експертної діяльності, проведення експертиз і процесуальних дій задля виконання завдань кримінального провадження; виокремлено дев'ять його складових, від науково-методичного й кадрового до фінансового та організаційно-управлінського. Суб'єкта судово-експертної діяльності розглянуто як обізнану особу з високим рівнем підготовки або спеціалізовану державну установу; запропоновано класифікацію за статусом, завданнями участі, процесуальними функціями, експертними спеціальностями й відомчою належністю. Правовий статус розкрито через професійну та процесуальну складові, організаційні засади поділено на три блоки: установа, судовий експерт, інший фахівець. Ткаченко Н. М. обґрунтовує запозичення зарубіжної практики вільного вибору експертів сторонами та входження України до міжнародних судово-експертних мереж, пропонує модель комунікативної взаємодії суб'єктів і примірну професіограму судового експерта. Положення роботи придатні для вдосконалення законодавства про судову експертизу, організації експертних установ, навчання слідчих, прокурорів і судових експертів.

Ключові слова: експертне забезпечення кримінального провадження, суб'єкти судово-експертної діяльності, судовий експерт, спеціаліст, правовий статус, класифікація суб'єктів, професіограма судового експерта, міжнародний досвід, кримінальний процес.

Subjects of Forensic Expert Activity in the Modern System of Expert Support of Criminal Proceedings: Abstract of a Candidate of Law Dissertation (Specialty 12.00.09)

Tkachenko N. M.

Abstract. Criminal proceedings regularly require special knowledge that investigators, prosecutors and judges do not possess, yet the theoretical and organisational foundations for involving knowledgeable persons in Ukraine have remained fragmented. Tkachenko N. M. addresses this gap in a Can-

didate of Law dissertation (specialty 12.00.09) defended on 17 February 2017 at the Kharkiv National University of Internal Affairs under the supervision of Maliarova V. O. The study aims to define the theoretical basis for the participation of subjects of forensic expert activity in criminal proceedings and to identify ways of making the system of expert support more effective. Dialectical, systemic-structural, comparative legal, sociological and statistical methods were applied; the empirical base includes a survey of 269 respondents (26 prosecutors, 115 investigators and 128 forensic experts), 95 criminal case files and 217 expert opinions. Expert support of criminal proceedings is defined for the first time as the activity of establishing, organising and implementing conditions for the work of forensic experts and institutions, for examinations and for procedural actions, and nine components of such support are distinguished. A subject of forensic expert activity is conceptualised as a highly trained knowledgeable person or a specialised state institution, and a classification by status, tasks, procedural functions, expert specialties and departmental affiliation is proposed. The author characterises legal status through its professional and procedural dimensions, recommends adopting the foreign practice of free selection of experts by the parties and joining international forensic networks, and offers a communication model and a model professiogram of the forensic expert. The findings can inform legislative drafting, the management of forensic institutions and professional training.

Keywords: expert support of criminal proceedings, forensic expert activity, forensic expert, specialist, legal status, classification, professiogram, international experience, criminal procedure.

Першоджерело: *Ткаченко Н. М. Суб'єкти судово-експертної діяльності в сучасній системі експертного забезпечення кримінального провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2017. 24 с. (копія:).*[2][3] *Реферат оприлюднено в журналі 11.07.2021.*

References

1. Tkachenko N. M. Subiekty sudovo-ekspertnoi diialnosti v suchasnii systemi ekspertnoho zabezpechennia kryminalnoho provadzhennia: avtoref. dys... kand. yuryd. nauk: 12.00.09 [Subjects of Forensic Expert Activity in the Modern System of Expert Support of Criminal Proceedings: Abstract of a Candidate of Law Dissertation (Specialty 12.00.09)] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/5342-tkachenko-n-m-sub-ekti-sudovo-ekspertnoji-diyalnosti-v-suchasnij-sistemi-ekspertnogo-zabezpechennya-kriminalnogo-provadzhennya-avtoref-dis-kand-yurid-nauk-12-00-09-n-m-tkachenko-kharkivskij-natsionalnij-universitet-vnutrishnikh-sprav-kharkiv-2017-24-s-ukp (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Tkachenko N. M. Subiekty sudovo-ekspertnoi diialnosti v suchasnii systemi ekspertnoho zabezpechennia kryminalnoho provadzhennia [Subjects of Forensic Expert Activity in the Modern System of Expert Support of Criminal Proceedings] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09 / Kharkivskyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv, 2017. 24 s. (kopiia:). URL: https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/2587 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Tkachenko N. M. Subiekty sudovo-ekspertnoi diialnosti v suchasnii systemi ekspertnoho zabezpechennia kryminalnoho provadzhennia [Subjects of Forensic Expert Activity in the Modern System of Expert Support of Criminal Proceedings] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09 / Kharkivskyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv, 2017. 24 s. (kopiia:). URL: https://expertize-journal.org.ua/images/dzherela/tkachenko-n-m-avtoreferat-2017.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ТКАЧЕНКО Н.М., АЛЄКСЄЙЧУК В.І., РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ ЯК СКЛАДОВА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ[1]

Ткаченко Н. М., Алєксєйчук В. І.

Реферат. Ткаченко Н. М. і Алєксєйчук В. І. у тезах, оприлюднених у матеріалах V Міжнародної науково-практичної конференції «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» (Київ, 9–10 грудня 2020 року, Національна академія внутрішніх справ, ч. 1, с. 265–269), розглядають реформування правових засад експертного забезпечення правосуддя як складник державної антикорупційної політики. Вихідна теза авторів: судова експертиза є стратегічним сегментом правосуддя, і попри рівність усіх видів доказів висновок експерта на практиці часто стає орієнтиром у з'ясуванні обставин, що потребують спеціальних знань. Звідси високі вимоги до відповідальності, професійного рівня експерта та надійності його інструментарію, які мають бути єдиними для всіх представників професії. Порівнюючи штатну чисельність, навантаження, фінансування й матеріально-технічне забезпечення експертних установ різних відомств, автори показують розбалансованість системи: фактичний штат експертних установ МВС майже втричі більший, ніж у Міністерства юстиції України, тоді як експертиз в установах МВС проводять менш ніж удвічі більше; фінансування установ МВС майже вп'ятеро, а видатки на обладнання у 9,5 раза перевищують показники установ Мін'юсту. Річне навантаження коливається від 20 експертиз на одного експерта (ДПСУ, СБУ) до 333 (МОЗ). Розбіжності стосуються також кваліфікаційних вимог, органів професійного відбору й дисциплінарної відповідальності, що породжує нерівність судових експертів. Наслідки такої розбалансованості, зокрема затягування строків експертиз, автори ілюструють рішеннями Європейського суду з прав людини у справах «Ващенко проти України», «Якименко проти України» та «Андренко проти України». Вони пропонують уніфікувати нормативне регулювання у сфері експертного забезпечення правосуддя, запровадити єдиний суб'єкт, відповідальний за формування державної політики в цій сфері, закріпити на рівні закону загальні засади діяльності всіх суб'єктів судово-експертної діяльності, пріоритетні напрями розвитку судової експертизи та єдині вимоги до експертів. Висновки корисні законотворцям, керівникам експертних установ і практикам, які оцінюють висновки експертів.

Ключові слова: експертне забезпечення правосуддя, судова експертиза, антикорупційна політика, судово-експертні установи, навантаження судових експертів, фінансування експертних установ, уніфікація законодавства, Європейський суд з прав людини, реформування судової експертизи.

Reforming the Legal Framework of Expert Support of Justice as a Component of Anti-Corruption Policy in Ukraine

Tkachenko N. M., Alieksieichuk V. I.

Abstract. Tkachenko N. M. and Alieksieichuk V. I., in a paper published in the proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference «Implementation of State Anti-Corruption Policy in the International Dimension» (Kyiv, 9–10 December 2020, National Academy of Internal Affairs, Part 1, pp. 265–269), treat the reform of the legal framework for expert support of justice as part of Ukraine's anti-corruption agenda. They argue that forensic examination is a strategic segment of

justice: although all types of evidence are formally equal, the expert opinion often guides the court in establishing facts that require special knowledge, so requirements for expert competence, responsibility and research tools should be uniform across the profession. Comparing the staffing, workload, funding and equipment of forensic institutions subordinate to different ministries, the authors document marked imbalances. Institutions of the Ministry of Internal Affairs have almost three times more experts than those of the Ministry of Justice, perform fewer than twice as many examinations, receive almost five times more funding and 9.5 times more for equipment; the annual workload ranges from 20 examinations per expert (State Border Guard Service, Security Service) to 333 (Ministry of Health). Differences in qualification requirements and in selection and disciplinary bodies make experts unequal, and the European Court of Human Rights has found that excessive delays in examinations in Ukraine violate human rights (Vashchenko, Yakymenko and Andrenko v. Ukraine). The authors propose unified statutory regulation of expert support of justice, a single body responsible for state policy in this field, and common legal requirements for all subjects of forensic expert activity.

Keywords: expert support of justice, forensic examination, anti-corruption policy, forensic institutions, expert workload, funding of forensic institutions, legislative unification, European Court of Human Rights, forensic reform.

Реферат оприлюднено в журналі 11.07.2021. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

References

1. Tkachenko N. M., Alieksieichuk V. I. Tkachenko N.M., Alieksieichuk V.I., Reformuvannia pravovykh zasad ekspertnoho zabezpechennia pravosuddia yak skladova antykoruptsiinoi polityky v Ukraini [Reforming the Legal Framework of Expert Support of Justice as a Component of Anti-Corruption Policy in Ukraine] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/5343-tkachenko-n-m-aleksejchuk-v-i-reformuvannya-pravovikh-zasad-ekspertnogo-zabezpechennya-pravosuddya-yak-skladova-antikoruptsijnoji-politiki-v-ukrajini (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ ПСИХОЛОГІЇ». - Х.: ХНУВС, 2020 - 64 С.[1]

Підчасов Є. В., Чепелєва Н. І.

Реферат. Підчасов Є. В. і Чепелєва Н. І. підготували методичні матеріали до практичних занять із навчальної дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології» (Харків : ХНУВС, 2020, 64 с.). Дисципліна належить до обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» (практична психологія) Харківського національного університету внутрішніх справ (у переліку обов'язкових компонент освітньо-професійної програми університету вона значиться під шифром ОК.31); матеріали розраховано на здобувачів денної та заочної форм навчання. Вихідну позицію автори формулюють так: сучасна психологічна наука надзвичайно диференційована, у ній сформувалися педагогічна, соціальна, юридична (зокрема судова), клінічна, інженерна психологія, геронтопсихологія та інші галузі, кожна з яких має власний предмет і спеціальні методи дослідження. Водночас спільною теоретичною й методологічною основою для всіх них залишається загальна психологія з її категоріальним і понятійним апаратом та загальними методами психологічного дослідження. Ця теза, на думку авторів, повною мірою стосується й теорії психологічної експертизи: саме постулати загальної психології є підґрунтям для побудови спеціальних методів психологічного дослідження, які застосовує експерт у різних галузях. Отже, практична підготовка майбутніх психологів до експертної діяльності, за задумом укладачів, має поєднувати загальнопсихологічну методологію зі специфікою окремих галузей психології. Редакція журналу характеризує ці матеріали як цікаві та змістовні; реферат супроводжено повним бібліографічним описом і резервним посиланням на текст видання, яке журнал створив для збереження праці на випадок її втрати в мережі. Видання адресоване насамперед студентам-психологам і викладачам; для практиків судово-психологічної експертизи воно може бути орієнтиром щодо змісту бакалаврської підготовки психологів до експертної діяльності у закладі вищої освіти системи МВС.

Ключові слова: психологічна експертиза, методика психологічної експертизи, галузі психології, загальна психологія, юридична психологія, судова психологія, практичні заняття, методичні матеріали, підготовка психологів.

Methodological Materials for Practical Classes in the Course «Methods of Conducting Psychological Examination in Various Fields of Psychology»

Pidchasov Ye. V., Chepelieva N. I.

Abstract. Pidchasov Ye. V. and Chepelieva N. I. prepared methodological materials for practical classes in the course «Methods of Conducting Psychological Examination in Various Fields of Psychology» (Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs, 2020, 64 pp.). The course is a compulsory component of the first-cycle (Bachelor's) programme in specialty 053 Psychology (practical psy-

chology) at the Kharkiv National University of Internal Affairs, where it is listed as compulsory component OK.31, and the materials are intended for full-time and part-time students. The authors start from the observation that modern psychology is highly differentiated: educational, social, legal (including forensic), clinical and engineering psychology, gerontopsychology and other branches have each developed their own subject matter and special research methods. At the same time, general psychology, with its categorical and conceptual apparatus and general research methods, remains the shared theoretical and methodological foundation of all these branches. In the authors' view, this applies fully to the theory of psychological examination, since the principles of general psychology underpin the construction of the special methods an expert uses in different fields. Practical training of future psychologists for expert work is therefore meant to combine general psychological methodology with the specific features of particular branches of psychology. The publication is addressed primarily to psychology students and lecturers; for forensic psychologists it offers a reference point on the content of undergraduate training for expert practice at a higher education institution of the Ministry of Internal Affairs.

Keywords: psychological examination, methods of psychological examination, branches of psychology, general psychology, legal psychology, forensic psychology, practical classes, teaching materials, psychology education.

Першоджерело: *Підчасов Є. В., Чепелєва Н. І. Методичні матеріали практичних занять із навчальної дисципліни «Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології» обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 053 Психологія (практична психологія) (для денної та заочної форми навчання). Харків : ХНУВС, 2020. 64 с.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 01.07.2021.*

References

1. Pidchasov Ye. V., Chepelieva N. I. Metodychni materialy praktychnykh zaniat iz navchalnoi dystsypliny "Metodyka provedennia psykholohichnoi ekspertyzy v riznykh haluziakh psykholohii" [Methodological Materials for Practical Classes in the Course "Methods of Conducting Psychological Examination in Various Fields of Psychology"]. - Kh.: KHNUVS, 2020 - 64 s. : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/psikhologichna-ekspertiza/5282-pidchasov-e-v-chepeleva-n-i-metodichni-materiali-praktichnikh-zanyat-iz-navchalnoji-distsiplini-metodika-provedennya-psikhologichnoji-ekspertizi-v-riznikh-galuzyakh-psikhologiji-kh-khnuvs-2020-64-s (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pidchasov Ye. V., Chepelieva N. I. Metodychni materialy praktychnykh zaniat iz navchalnoi dystsypliny "Metodyka provedennia psykholohichnoi ekspertyzy v riznykh haluziakh psykholohii" oboviazkovykh komponent osvitnoi prohramy pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity 053 Psykholohiia (praktychna psykholohiia) (dlia dennoi ta zaochnoi formy navchannia) [Methodological Materials for Practical Classes in the Academic Discipline "Methods of Psychological Examination in Various Branches of Psychology" of the Compulsory Components of the First (Bachelor's) Level Educational Programme 053 Psychology (Practical Psychology) (for Full-Time and Part-Time Study)]. Kharkiv : KHNUVS, 2020. 64 s. URL: https://lib.univd.edu.ua/?controller=service&action=downloadRep&id=120794 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

«КОНСУЛЬТАЦІЯ»: ЗАПИТ, ЗАМОВЛЕННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА РІЗНИМИ ПІДСТАВАМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА[1]

Службова інформація. Службове оголошення журналу про послугу «Консультація»: читачі можуть надіслати запит або замовлення на проведення судово-психологічної експертизи за різними підставами, зокрема із застосуванням поліграфа, на замовлення зацікавлених осіб, суду чи правоохоронних органів відповідно до процесуальних кодексів. Повідомлено, що у 2021 р. за запитами читачів проведено понад 270 консультацій. Їх організовує головний редактор журналу, атестований судовий експерт-психолог (поліграфолог), кандидат психологічних наук, доцент О. А. Назаров, член Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Наведено контактний телефон і посилання на сайти експерта, тестувань на поліграфі та продажу портативного обладнання.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.*

Повний текст

Звертаємо увагу, організація проведення професійних консультацій всім зацікавленим, здійснюється членом Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним редактором журналу, атестованим судовим експертом психологом (поліграфологом), кандидатом психологічних наук, доцентом Назаровим Олегом Анатолійовичем.

Офіційній Інтернет-сайт судового експерта психолога (поліграфолога) Назарова О.А. (свідоцтво Міністерства юстиції України від 09.07.2020 №2035) - https://expertisekyivua.com/ukr

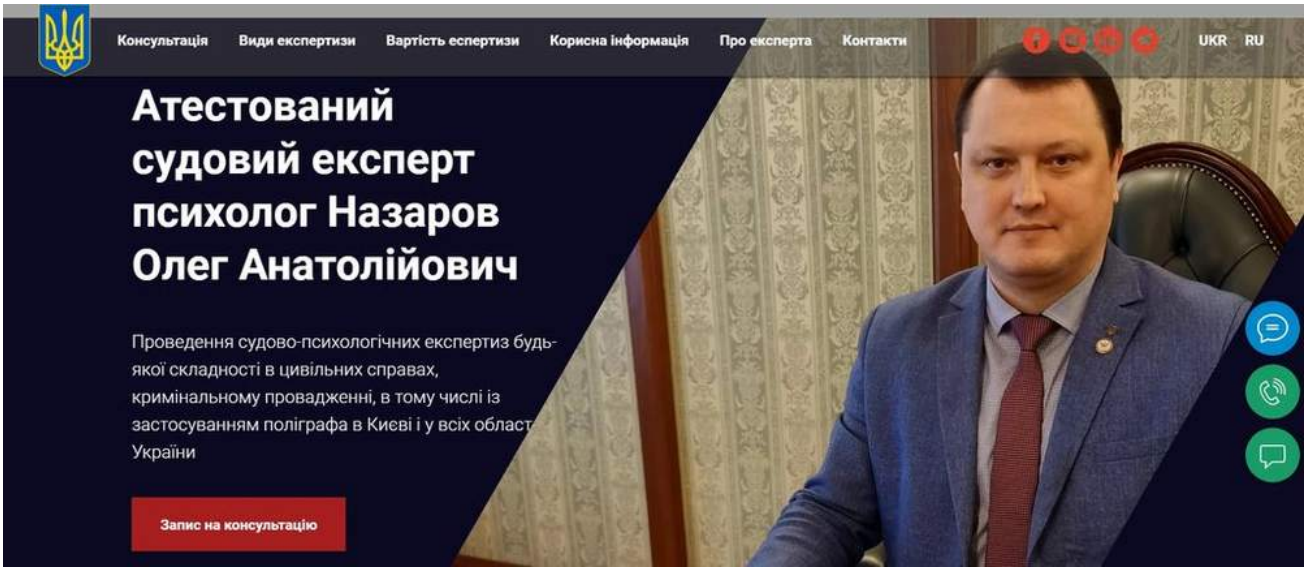

Офіційний Інтернет-сайт тестувань на поліграфі в Україні за міжнародними стандартами (EyeDetect, Converus Inc., USA): https://expert-nazarov.com

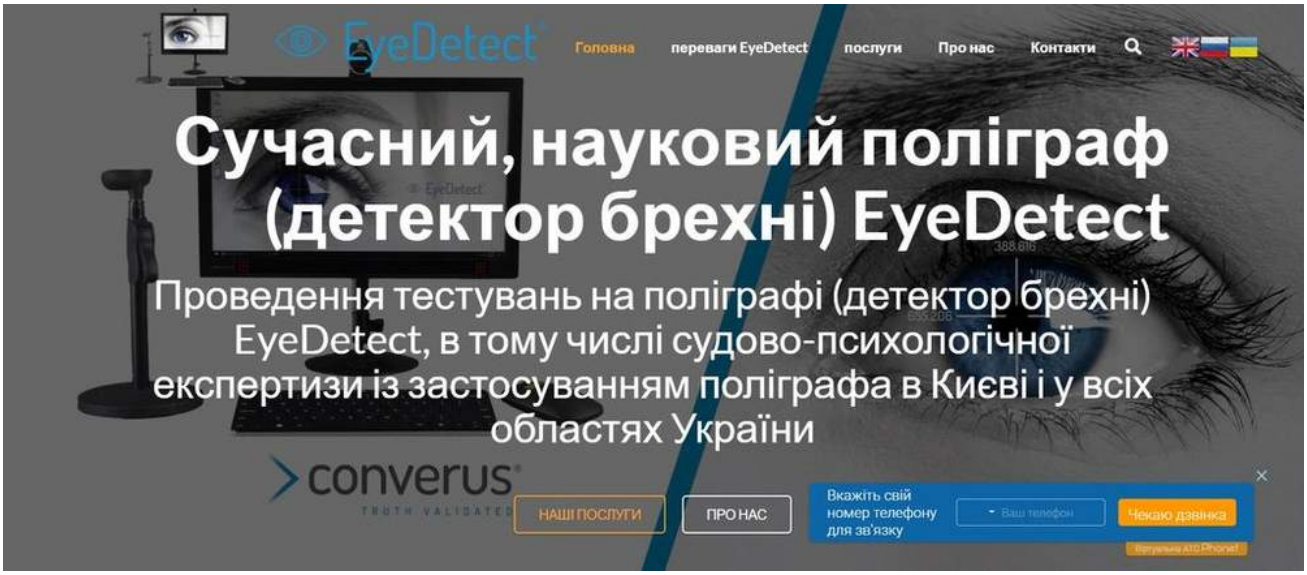

Продаж портативного обладнання для поліграфа **Mobi підлокітники Polygraph (Рекомендовано Міжнародним співтовариством поліграфологів, США):** https://sites.google.com/view/mobiarmrestspolygraph

References

1. "Konsultatsiia": zapyt, zamovlennia na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy za riznymy pidstavamy, u tomu chysli iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request and Order for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/ekspertiza-po-ugolovnim-delam/5646-konsultatsiya-zapit-zamovlennya-na-provedennya-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-za-riznimi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa (onovlena versiia vid 05.09.2021). [in Ukrainian].

«КОНСУЛЬТАЦІЯ»: ЗАПИТ НА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З РІЗНИХ ПІДСТАВ, ЗОКРЕМА ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Службова інформація. Версія службового оголошення редакції про послугу «Консультація» російською мовою. Журнал приймає запити на проведення судово-психологічної експертизи з різних підстав, зокрема із застосуванням поліграфа, на замовлення заінтересованих осіб, суду та правоохоронних органів відповідно до процесуальних кодексів. Повідомлено, що у 2021 р. на запити читачів проведено понад 270 консультацій. Консультування організовує головний редактор журналу, атестований судовий експерт-психолог (поліграфолог), канд. психол. наук, доцент О. А. Назаров, член Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Наведено телефон і посилання на сайти судового експерта, тестувань EyeDetect і продажу підлокітників Mobi для поліграфа.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.*

Повний текст

Обращаем внимание, организация проведения профессиональных консультаций всем заинтересованным, осуществляется членом Президиума Научно-консультативного и методического совета по проблемам судебной экспертизы при Министерстве юстиции Украины, главным редактором журнала, аттестованным судебным экспертом психологом (полиграфологом), кандидатом психологических наук, доцентом Назаровым Олегом Анатольевичем.

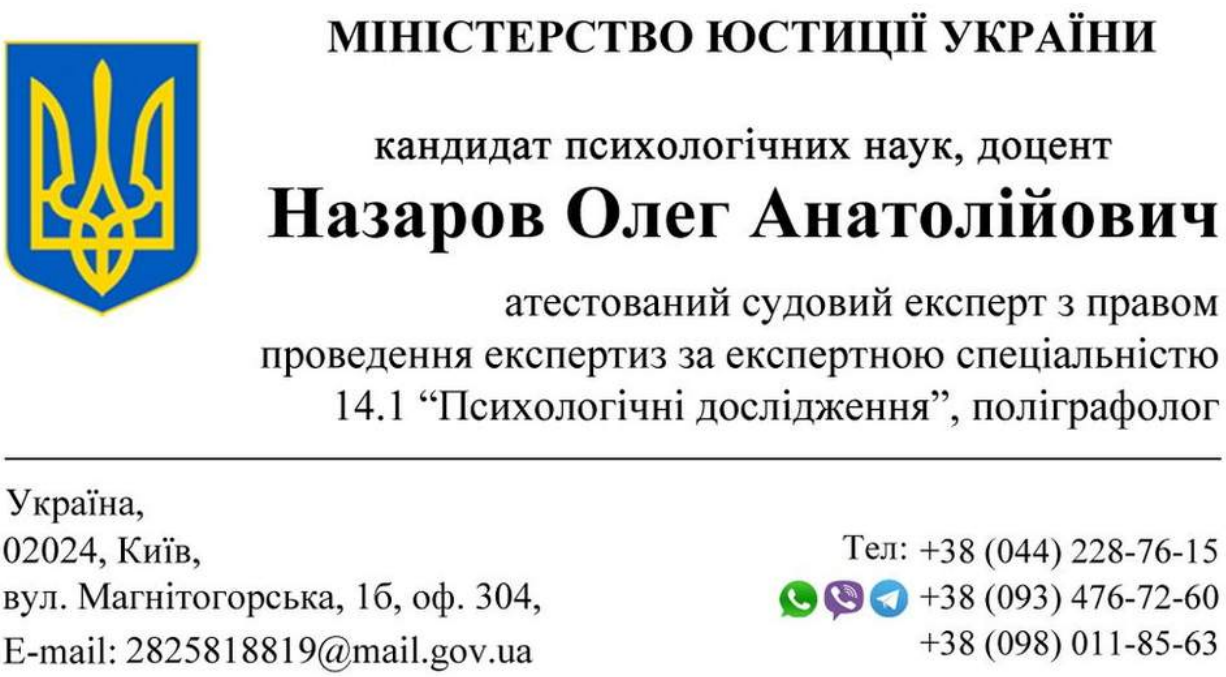
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

кандидат психологічних наук, доцент

Назаров Олег Анатолійович

атестований судовий експерт з правом
проведення експертиз за експертною спеціальністю
14.1 “Психологічні дослідження”, поліграфолог

Україна,
02024, Київ,
вул. Магнітогорська, 1б, оф. 304,
E-mail: 2825818819@mail.gov.ua

Тел: +38 (044) 228-76-15
+38 (093) 476-72-60
+38 (098) 011-85-63

Официальный Интернет-сайт судебного эксперта Назарова О.А. (Свидетельство Министерства юстиции Украины от 09.07.2020 №2035): https://expertisekyivua.com/

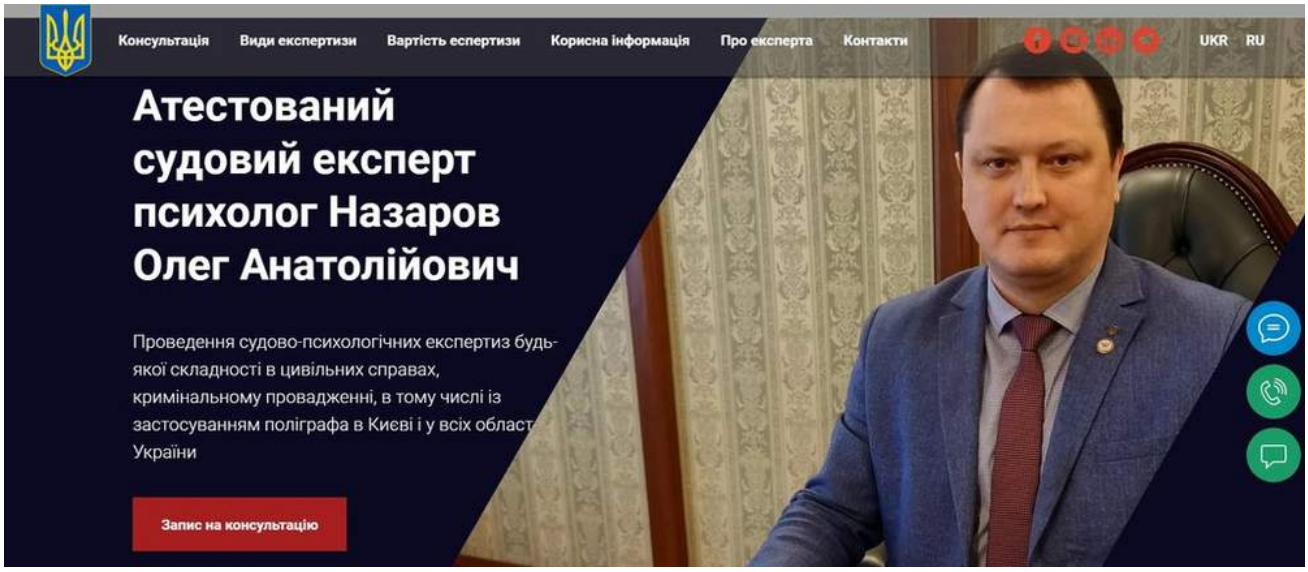

Официальный Интернет-сайт тестирований на полиграфе в Украине по международным стандартам (EyeDetect, Converus Inc., USA): https://expert-nazarov.com

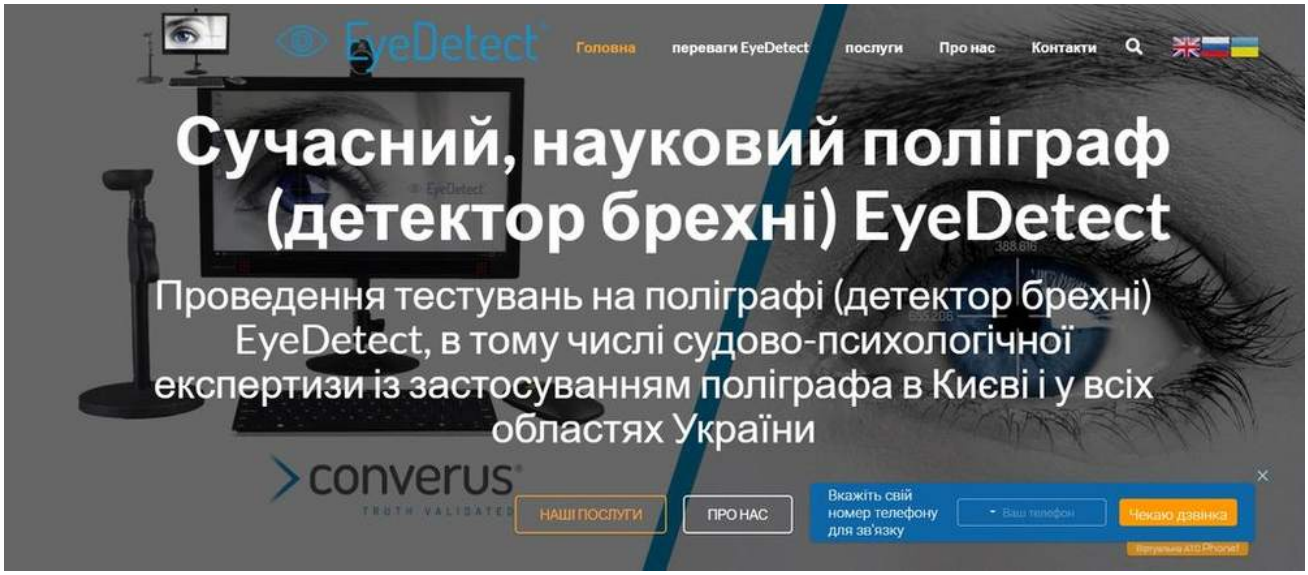

Продажа портативного оборудования для полиграфа **Mobi подлокотники Polygraph (Рекомендуется президентом Международного сообщества полиграфологов, ISOPE, США):** https://sites.google.com/view/mobiarmrestspolygraph

References

1. "Konsultatsiia": zapyt na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy z riznykh pidstav, zokrema iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/psihologicheskaya-ekspertiza/5642-konsultatsiya-zapit-na-provedennya-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-za-riznimi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa (onovlena versiia vid 05.09.2021). [in Ukrainian].

«КОНСУЛЬТАЦІЯ»: ЗАПИТ, ЗАМОВЛЕННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА РІЗНИМИ ПІДСТАВАМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА[1]

Службова інформація. Редакція нагадує користувачам журналу про послугу «Консультація»: запит і замовлення судово-психологічної експертизи за різними підставами, у тому числі із застосуванням поліграфа, для заінтересованих осіб, суду й правоохоронних органів згідно з процесуальними кодексами. Упродовж 2021 р. за запитами читачів проведено понад 270 консультацій різного спрямування. Організатор консультацій – головний редактор журналу О. А. Назаров, канд. психол. наук, доцент, атестований судовий експерт-психолог (поліграфолог), член Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Подано телефон, адресу сайту судового експерта (свідоцтво Мін'юсту від 09.07.2020 № 2035), сайту тестувань EyeDetect і сторінки продажу підлокітників Mobi.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.*

Повний текст

Звертаємо увагу, організація проведення професійних консультацій всім зацікавленим, здійснюється членом Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним редактором журналу, атестованим судовим експертом психологом (поліграфологом), кандидатом психологічних наук, доцентом Назаровим Олегом Анатолійовичем.

Офіційній Інтернет-сайт судового експерта психолога (поліграфолога) Назарова О.А. (свідоцтво Міністерства юстиції України від 09.07.2020 №2035) - https://expertisekyivua.com/ukr

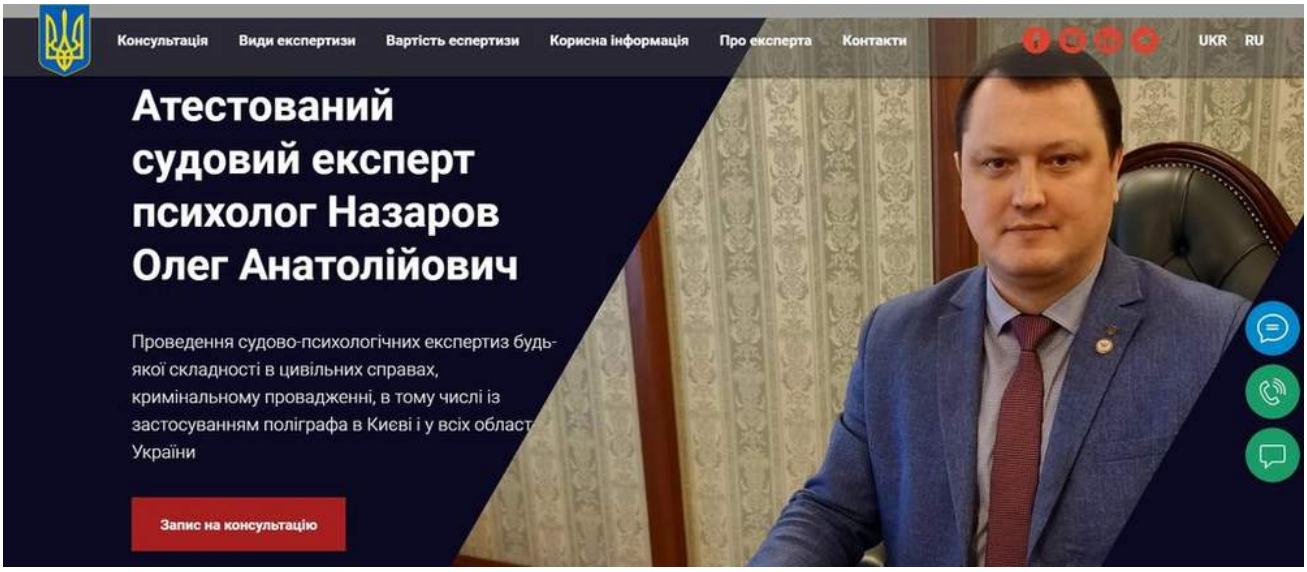

Офіційний Інтернет-сайт тестувань на поліграфі в Україні за міжнародними стандартами (EyeDetect, Converus Inc., USA): https://expert-nazarov.com

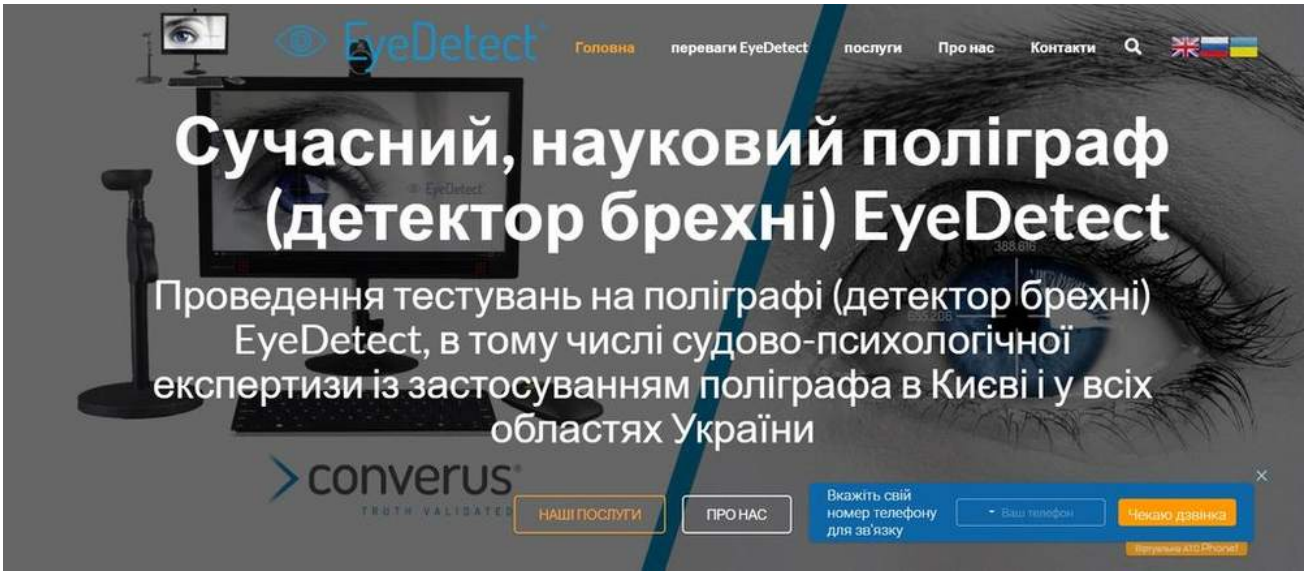

Продаж портативного обладнання для поліграфа **Mobi підлокітники Polygraph (Рекомендовано Міжнародним співтовариством поліграфологів, США):** https://sites.google.com/view/mobiarmrestspolygraph

References

1. "Konsultatsiia": zapyt, zamovlennia na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy za riznymy pidstavamy, u tomu chysli iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request and Order for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/psihologicheskaya-ekspertiza/5643-konsultatsiya-zapit-na-provedennya-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-za-riznimi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa-2 (onovlena versiia vid 05.09.2021). [in Ukrainian].

СЛУЖБОВА ІНФОРМАЦІЯ

«КОНСУЛЬТАЦІЯ»: ЗАПИТ, ЗАМОВЛЕННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА РІЗНИМИ ПІДСТАВАМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА[1]

Службова інформація. Нагадування про послугу «Консультація»: журнал приймає запити й замовлення на судово-психологічну експертизу за різними підставами, зокрема із застосуванням поліграфа, від зацікавлених осіб, суду й правоохоронних органів відповідно до процесуальних кодексів. Повідомлено, що у 2021 р. на запити читачів проведено понад 270 консультацій різного спрямування. Організатором названо головного редактора, атестованого судового експерта-психолога (поліграфолога), канд. психол. наук, доцента О. А. Назарова; подано телефон, офіційні сайти експерта, зокрема щодо тестувань на поліграфі EyeDetect (Converus Inc., США), і посилання на продаж портативних підлокітників Mobi для поліграфа.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.*

Повний текст

Звертаємо увагу, організація проведення професійних консультацій всім зацікавленим, здійснюється членом Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним редактором журналу, атестованим судовим експертом психологом (поліграфологом), кандидатом психологічних наук, доцентом Назаровим Олегом Анатолійовичем.

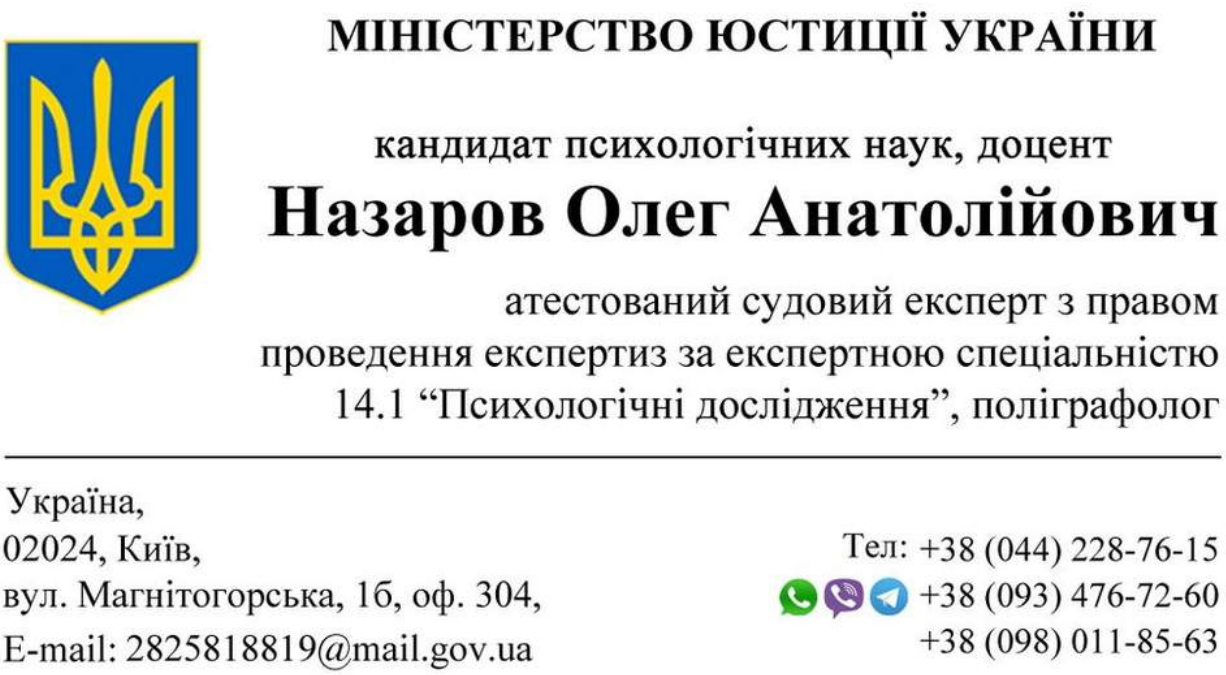
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

кандидат психологічних наук, доцент

Назаров Олег Анатолійович

атестований судовий експерт з правом
проведення експертиз за експертною спеціальністю
14.1 "Психологічні дослідження", поліграфолог

Україна,
02024, Київ,
вул. Магнітогорська, 1б, оф. 304,
E-mail: 2825818819@mail.gov.ua

Тел: +38 (044) 228-76-15
+38 (093) 476-72-60
+38 (098) 011-85-63

Офіційній Інтернет-сайт судового експерта психолога (поліграфолога) Назарова О.А. (свідоцтво Міністерства юстиції України від 09.07.2020 №2035) - https://expertisekyivua.com/ukr

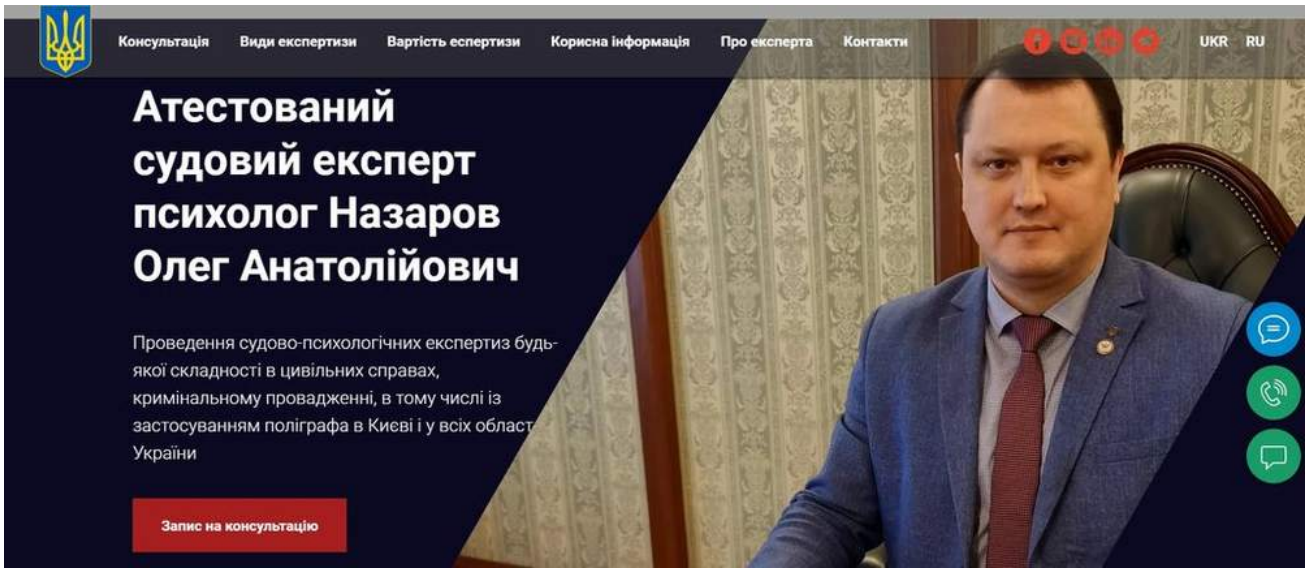

Офіційний Інтернет-сайт тестувань на поліграфі в Україні за міжнародними стандартами (EyeDetect, Converus Inc., USA): https://expert-nazarov.com

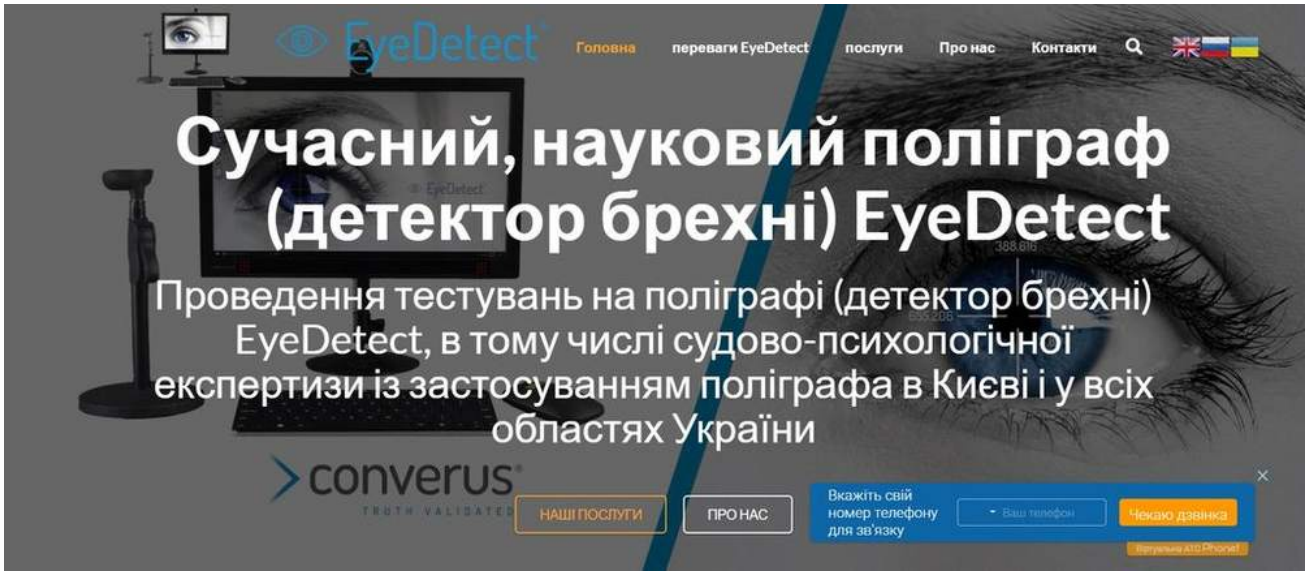

Продаж портативного обладнання для поліграфа **Mobi підлокітники Polygraph (Рекомендовано Міжнародним співтовариством поліграфологів, США):** https://sites.google.com/view/mobiarmrestspolygraph

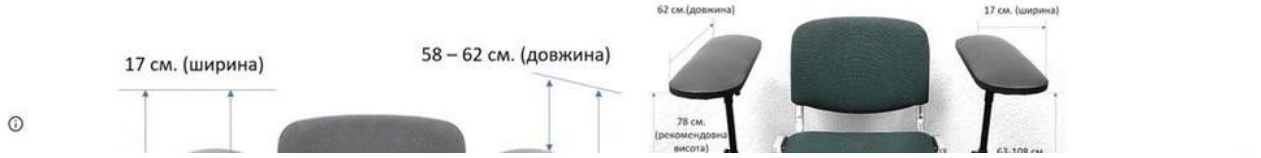

References

1. "Konsultatsiia": zapyt, zamovlennia na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy za riznymy pidstavamy, u tomu chysli iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request and Order for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5653-konsultatsiya-zapit-zamovlennya-na-provedennya-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-za-riznimi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa (onovlena versiia vid 05.09.2021). [in Ukrainian].

«КОНСУЛЬТАЦІЯ»: ЗАПИТ, ЗАМОВЛЕННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА РІЗНИМИ ПІДСТАВАМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА[1]

Службова інформація. Редакція традиційно нагадує про послугу «Консультація»: запит або замовлення на проведення судово-психологічної експертизи за різними підставами, у тому числі із застосуванням поліграфа, можуть надіслати зацікавлені особи, суд і правоохоронні органи відповідно до процесуальних кодексів. За 2021 р. на запити читачів проведено понад 270 консультацій різного спрямування. Їх організовує О. А. Назаров – головний редактор журналу, атестований судовий експерт-психолог (поліграфолог), кандидат психологічних наук, доцент, член Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Додано посилання на офіційний сайт експерта, сайт тестувань на поліграфі EyeDetect і сторінку продажу підлокітників Mobi.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.*

Повний текст

Звертаємо увагу, організація проведення професійних консультацій всім зацікавленим, здійснюється членом Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним редактором журналу, атестованим судовим експертом психологом (поліграфологом), кандидатом психологічних наук, доцентом Назаровим Олегом Анатолійовичем.

Офіційній Інтернет-сайт судового експерта психолога (поліграфолога) Назарова О.А. (свідоцтво Міністерства юстиції України від 09.07.2020 №2035) - https://expertisekyivua.com/ukr

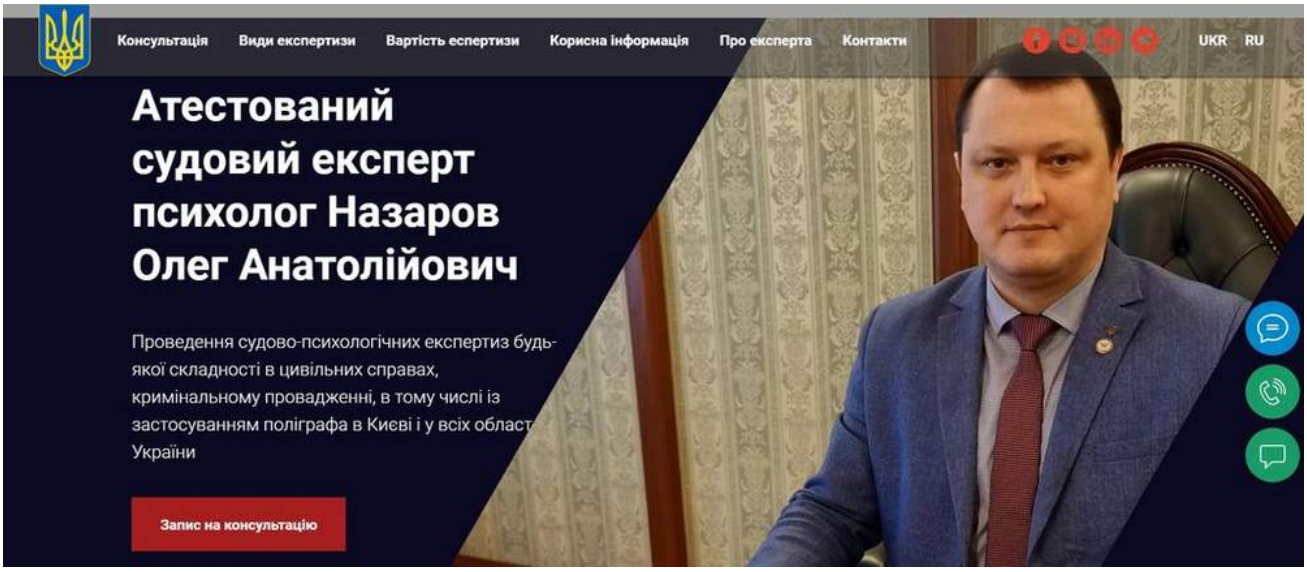

Офіційний Інтернет-сайт тестувань на поліграфі в Україні за міжнародними стандартами (EyeDetect, Converus Inc., USA): https://expert-nazarov.com

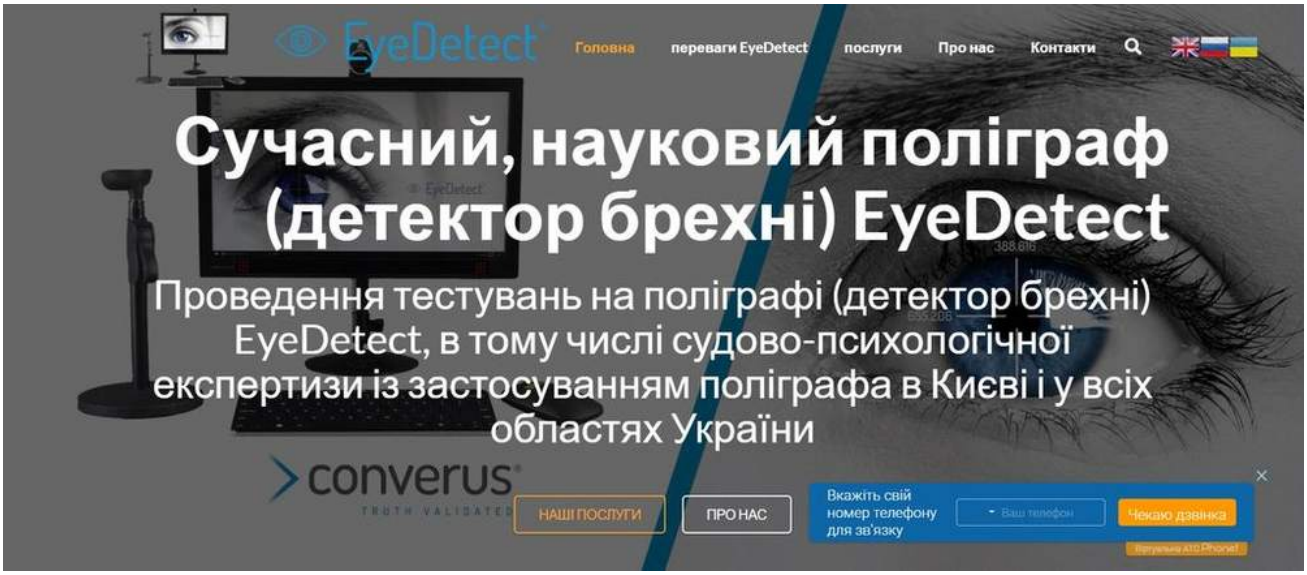

Продаж портативного обладнання для поліграфа **Mobi підлокітники Polygraph (Рекомендовано Міжнародним співтовариством поліграфологів, США):** https://sites.google.com/view/mobiarmrestspolygraph

References

1. "Konsultatsiia": zapyt, zamovlennia na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy za riznymy pidstavamy, u tomu chysli iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request and Order for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/ekspertiza-s-poligrafom/5649-konsultatsiya-zapit-zamovlennya-na-provedennya-sudovo-psikholo-gichnoji-ekspertizi-za-riznimi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa (onovlena versiia vid 05.09.2021). [in Ukrainian].

«КОНСУЛЬТАЦІЯ»: ЗАПИТ, ЗАМОВЛЕННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА РІЗНИМИ ПІДСТАВАМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА[1]

Службова інформація. Нагадування для користувачів журналу про консультаційну послугу редакції. Через сервіс «Консультація» суд, правоохоронні органи та інші зацікавлені особи можуть подати запит чи замовлення на судово-психологічну експертизу з різних підстав, зокрема із застосуванням поліграфа, у порядку процесуальних кодексів. У 2021 р. надано понад 270 консультацій. Консультування здійснює головний редактор журналу О. А. Назаров – атестований судовий експерт-психолог (поліграфолог), кандидат психологічних наук, доцент, член Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Мін'юсті. Наведено адреси сайту судового експерта, сайту тестувань EyeDetect (Converus Inc., США) та сторінки портативного обладнання для поліграфа.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.*

Повний текст

Звертаємо увагу, організація проведення професійних консультацій всім зацікавленим, здійснюється членом Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним редактором журналу, атестованим судовим експертом психологом (поліграфологом), кандидатом психологічних наук, доцентом Назаровим Олегом Анатолійовичем.

Офіційній Інтернет-сайт судового експерта психолога (поліграфолога) Назарова О.А. (свідоцтво Міністерства юстиції України від 09.07.2020 №2035) - https://expertisekyivua.com/ukr

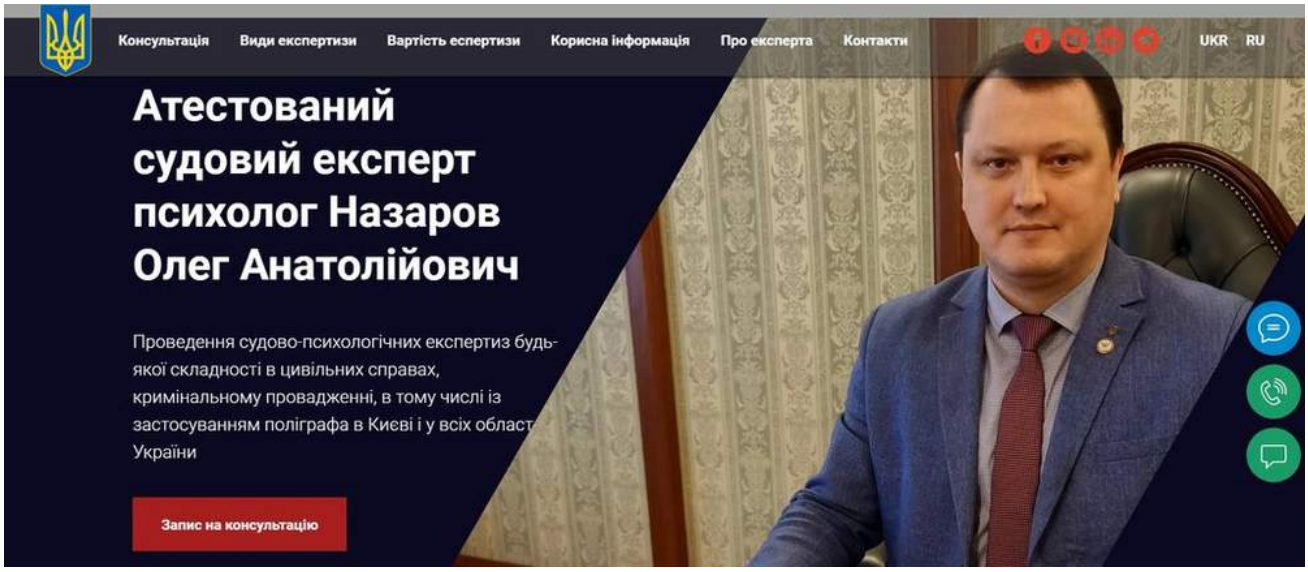

Офіційний Інтернет-сайт тестувань на поліграфі в Україні за міжнародними стандартами (EyeDetect, Converus Inc., USA): https://expert-nazarov.com

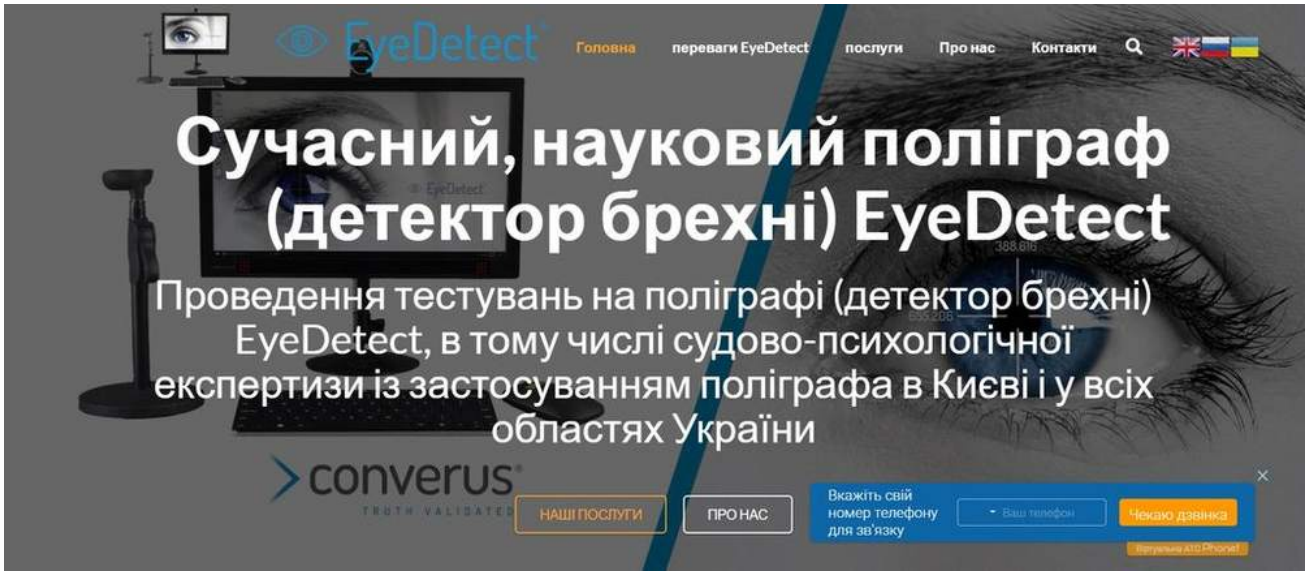

Продаж портативного обладнання для поліграфа **Mobi підлокітники Polygraph (Рекомендовано Міжнародним співтовариством поліграфологів, США):** https://sites.google.com/view/mobiarmrestspolygraph

References

1. "Konsultatsiia": zapyt, zamovlennia na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy za riznymy pidstavamy, u tomu chysli iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request and Order for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/beskontaktnaya-diagnostika-lzhi/5650-konsultatsiya-zapit-zamovlennya-na-provedennya-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-za-riznimi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa (onovlena versiia vid 11.11.2023). [in Ukrainian].

1.3. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ УРАЗЛИВОГО СТАНУ У СПРАВАХ ЩОДО ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ З МЕТОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ПРАЦІ РОЗПИСАНО У НАВЧАЛЬНОМУ ПОСІБНИКУ ДЛЯ СУДДІВ З ПИТАНЬ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ[1]

Представництво Міжнародної організації з міграції в Україні

Реферат. Навчальний посібник для суддів, підготовлений Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні (Київ : Фенікс, 2014, 160 с.), має на меті вдосконалити навички застосування законодавства України про протидію торгівлі людьми з метою експлуатації праці відповідно до міжнародних вимог і стандартів. Укладачі посібника спираються на вітчизняний і зарубіжний досвід, пропонують практичні завдання та адресують видання кандидатам на посаду судді, суддям під час періодичного підвищення кваліфікації, а також тренерам, які проводять тренінги з протидії торгівлі людьми. Реферат зосереджено на ролі спеціальних знань у таких справах. Автори посібника пояснюють, що уразливий стан потерпілого є оціночною юридичною категорією: висновок про його наявність і використання обвинуваченим може ґрунтуватися як на результатах медичної, психологічної, психіатричної чи комплексної експертизи (фізичне захворювання чи вада, стрес, фрустрація, психічний розлад), так і на сукупності доказів збігу тяжких особистих, сімейних або інших обставин; згода особи на експлуатацію, отримана з використанням її уразливого стану, не виключає кримінальної відповідальності за статтею 149 КК України. Посібник обґрунтовує доцільність залучення психологів і лікарів як спеціалістів не лише щодо неповнолітніх, а й щодо повнолітніх потерпілих: їхня участь допомагає встановити контакт, спонукати до надання показань і сформувати повну доказову базу. Судово-психологічна експертиза, на думку авторів, здатна встановити характер, глибину й тривалість психічних переживань, їх причинний зв'язок із діями інших осіб, вплив психічних властивостей на здатність усвідомлювати свої дії, керувати ними, чинити опір, а також ознаки обману під час вербування. Наведено примірні питання експертові щодо наявності й тяжкості психічних страждань, їх причинного зв'язку з діяннями та індивідуально-психологічних особливостей потерпілого. Водночас експертові не можна ставити питання про наявність збігу тяжких обставин, бо це питання права (частина перша статті 242 КПК України); остаточну оцінку дає суд у вироку. Матеріал корисний суддям, слідчим, прокурорам і судовим експертам-психологам.

Ключові слова: торгівля людьми, експлуатація праці, уразливий стан потерпілого, судово-психологічна експертиза, спеціальні знання, стаття 149 КК України, питання права, потерпілий, навчальний посібник для суддів, Міжнародна організація з міграції.

Specifics of Ordering and the Role of Forensic Psychological Examination of a Victim's Vulnerable State in Cases of Trafficking in Human Beings for Labour Exploitation, as Set out in a Training Manual for Judges

Predstavnytstvo Mizhnarodnoi orhanizatsii z mihratsii v Ukraini.

Abstract. The training manual for judges on criminal proceedings in cases of trafficking in human beings for labour exploitation, prepared by the IOM Mission in Ukraine (Kyiv: Feniks, 2014, 160 pp.), seeks to improve judges' skills in applying Ukrainian anti-trafficking legislation in line with international requirements and standards. Drawing on Ukrainian and foreign experience and including practical exercises, it is intended for judicial candidates, in-service judicial training and trainers. This review focuses on the use of special knowledge. The manual explains that a victim's vulnerable state is an evaluative legal category: a finding that it existed and was exploited by the accused may rest on medical, psychological, psychiatric or complex forensic examination (physical illness or disability, stress, frustration, mental disorder) or on the totality of evidence of a combination of serious personal, family or other circumstances. Consent to exploitation obtained by abusing vulnerability does not exclude criminal liability under Article 149 of the Criminal Code of Ukraine. The authors advise involving psychologists and physicians as specialists in hearings with adult as well as child victims, since this helps establish rapport, encourages testimony and supports a complete evidentiary record. Forensic psychological examination can determine the nature, depth and duration of mental suffering, its causal link with the acts of others, whether the victim's mental characteristics limited the capacity to understand and control their actions or to resist, and signs of deception during recruitment; sample questions for the expert are provided. Experts may not be asked whether a combination of serious circumstances existed, as this is a question of law under Article 242(1) of the Criminal Procedure Code; the final assessment belongs to the court.

Keywords: trafficking in human beings, labour exploitation, vulnerable state, forensic psychological examination, special knowledge, Article 149 of the Criminal Code of Ukraine, questions of law, victim, judicial training, International Organization for Migration.

Першоджерело: *Навчальний посібник для суддів з питань судового провадження у кримінальних справах щодо торгівлі людьми з метою експлуатації праці / Представництво Міжнародної організації з міграції в Україні. Київ : Фенікс, 2014. 160 с.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 01.07.2021.*

References

1. Predstavnytstvo Mizhnarodnoi orhanizatsii z mihratsii v Ukraini. Osoblyvosti pryznachennia ta rol sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy urazlyvoho stanu u spravakh shchodo torhivli liudmy z metoiu ekspluatatsii pratsi rozpysano u navchalnomu posibnyku dlia suddiv z pytan sudovoho provadzhennia u kryminalnykh spravakh [Specifics of Ordering and the Role of Forensic Psychological Examination of a Victim's Vulnerable State in Cases of Trafficking in Human Beings for Labour Exploitation, as Set out in a Training Manual for Judges] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5281-osoblivosti-priznachennya-ta-znachennya-sudovo-psikhologichnoji-ekpertizi-urazlivogo-stanu-u-spravakh-shchodo-torgivli-lyudmi-z-metoyu-ekspluatatsiji-pratsi-rozpisano-u-navchalnomu-posibniku-dlya-suddiv-z-pitan-sudovogo-provadzhennya-u-kriminalnikh-spravakh (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Navchalnyi posibnyk dlia suddiv z pytan sudovoho provadzhennia u kryminalnykh spravakh shchodo torhivli liudmy z metoiu ekspluatatsii pratsi [A Training Manual for Judges on Judicial Proceedings in Criminal Cases of Human Trafficking for the Purpose of Labour Exploitation] / Predstavnytstvo Mizhnarodnoi orhanizatsii z mihratsii v Ukraini. Kyiv : Feniks, 2014. 160 s. URL: https://www.iom.org.ua/sites/default/files/posibnik_dlya_suddiv.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ДОБІРКА РІШЕНЬ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЗІ СПОРІВ У СФЕРІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ, ТРАНСПОРТУ ТА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ[1]

Шостий апеляційний адміністративний суд

Реферат. Шостий апеляційний адміністративний суд, повноваження якого поширюються на місто Київ, Київську, Чернігівську та Черкаську області, підготував добірку правових позицій Верховного Суду зі спорів у сфері дорожнього руху, транспорту й перевезення пасажирів; журнал подає її здебільшого з посиланнями на Єдиний державний реєстр судових рішень. Позиції взято з постанов Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду 2018–2020 років, переважно у справах про оскарження постанов про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення Правил дорожнього руху. Наскрізна ідея добірки полягає в тому, що правомірність свого рішення має довести суб'єкт владних повноважень, а докази вини водія повинні бути належними й достатніми. Так, саме лише визнання особою вини не підтверджує правомірності постанови (справа № 537/2088/17); рапорт поліцейського не є однозначним доказом винуватості (№ 524/5741/16-а); суди не можуть спиратися на свідчення інспектора, який сам виніс постанову про штраф (№ 161/5372/17). Відеозапис визнається неналежним доказом, якщо в постанові не зазначено технічного засобу, яким його зроблено (№ 524/9716/16-а, № 524/5536/17). Усі сумніви щодо події правопорушення й винуватості тлумачаться на користь особи з огляду на презумпцію невинуватості (№ 463/1352/16-а), а ненадання можливості скористатися правовою допомогою є підставою для скасування постанови (№ 524/9827/16-а). Інші позиції уточнюють матеріальні норми: дія заборонного знака поширюється на всю дорогу разом із тротуаром; водій може заїхати на смугу для маршрутних транспортних засобів, відокремлену переривчастою розміткою, щоб висадити пасажира; доставлення затриманого автомобіля на спеціальний майданчик допустиме лише тоді, коли він суттєво перешкоджає руху; екстрена зупинка на перехресті в стані крайньої необхідності за статтею 17 КУпАП виключає відповідальність; відповідальність несе водій, а не особа, яка лише сидить за кермом. Окремо наведено вимоги щодо перевірки ввезених транспортних засобів на відповідність стандартам перед державною реєстрацією. Добірка корисна адвокатам, суддям і судовим експертам, оскільки окреслює стандарти доказування у справах про порушення ПДР і підстави, з яких суди відхиляють неналежно оформлені докази.

Ключові слова: Верховний Суд, Касаційний адміністративний суд, Правила дорожнього руху, адміністративне правопорушення, тягар доказування, презумпція невинуватості, належність доказів, відеофіксація порушень, правова допомога, крайня необхідність.

Selected Supreme Court Rulings in Disputes Concerning Road Traffic, Transport and Passenger Carriage

Shostyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud.

Abstract. The Sixth Administrative Court of Appeal, whose jurisdiction covers the city of Kyiv and the Kyiv, Chernihiv and Cherkasy regions, compiled a digest of Supreme Court legal positions in disputes on road traffic, transport and passenger carriage; the journal reproduces it, mostly with links to the Unified State Register of Court Decisions. The positions come from rulings of the Administrative Cassation Court within the Supreme Court issued in 2018–2020, mainly in appeals against decisions imposing administrative liability for traffic offences. The common thread is the burden of proof: the public authority must prove that its decision was lawful, and evidence of a driver's guilt must be relevant

and sufficient. A person's admission of guilt does not in itself confirm the lawfulness of a decision, a police report is not conclusive proof, and courts may not rely on the testimony of the inspector who issued the fine. A video recording is treated as improper evidence if the decision does not specify the technical device used to make it. Doubts about the offence and guilt are resolved in favour of the person under the presumption of innocence, and denial of the opportunity to obtain legal assistance is a ground for quashing the decision. Other positions clarify substantive rules: a prohibitory sign applies to the entire road including the pavement; a driver may enter a bus lane separated by a broken line to drop off a passenger; a detained vehicle may be taken to an impound lot only if it substantially obstructs traffic; an emergency stop at an intersection under necessity (Article 17 of the Code of Administrative Offences) excludes liability; only the driver, not a person merely sitting behind the wheel, is liable. The digest helps lawyers, judges and forensic experts apply evidentiary standards in traffic cases.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, Administrative Cassation Court, road traffic rules, administrative offence, burden of proof, presumption of innocence, relevance of evidence, video recording, legal assistance, necessity.

Першоджерело: *Добірка рішень Верховного Суду зі спорів у сфері дорожнього руху, транспорту та перевезення пасажирів / Шостий апеляційний адміністративний суд.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 08.08.2021.*

References

1. Shostyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud. Dobirka rishen Verkhovnoho Sudu zi sporiv u sferi dorozhnoho rukhu, transportu ta perevezennia pasazhyriv [Selected Supreme Court Rulings in Disputes Concerning Road Traffic, Transport and Passenger Carriage] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5510-dobirka-rishen-verkhovnogo-sudu-zi-sporiv-u-sferi-dorozhnogo-rukhu-transportu-ta-perevezennya-pasazhiriv (onovlena versiia vid 10.08.2021). [in Ukrainian].

2. Dobirka rishen Verkhovnoho Sudu zi sporiv u sferi dorozhnoho rukhu, transportu ta perevezennia pasazhyriv [A Compilation of Supreme Court Decisions in Disputes Concerning Road Traffic, Transport and Passenger Carriage] / Shostyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud. URL: https://6aa.court.gov.ua/sud4855/pravovipozicii/gromadskiy_poryadok_bezpeka/584417/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ ВС ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ В СІМЕЙНИХ ВІДНОСИНАХ: «ДІЯННЯ ОСОБИ, ЯКА НЕ ВИКОНУВАЛА СВІЙ ОБОВ`ЯЗОК ПО УТРИМАННЮ ДИТИНИ, Є ПРОТИПРАВНИМИ, ОДНАК ФАКТ ЗАВДАННЯ ТАКИМИ ДІЯННЯМИ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ДИТИНІ ПІДЛЯГАЄ ДОВЕДЕННЮ»[1]

Верховний Суд

Реферат. Постанова Верховного Суду від 21 квітня 2021 року у справі № 2-3897/10 відповідає на питання, чи можна стягнути моральну шкоду в сімейних відносинах у випадках, прямо не передбачених Сімейним кодексом України. Спір виник за позовом батька, який просив стягнути з матері моральну шкоду, завдану дитині невиконанням обов'язку з її утримання. Верховний Суд проаналізував статті 3, 22, 51 і 55 Конституції України, статтю 8 і пункт 6 частини другої статті 18 СК України, статті 9, 16 і 23 ЦК України, а також пункт 49 постанови Великої Палати від 1 вересня 2020 року у справі № 216/3521/16-ц. Суд дійшов висновку, що норми ЦК субсидіарно застосовуються до сімейних відносин, а перелік способів захисту в статті 18 СК має відкритий характер. Шість передбачених СК випадків відшкодування моральної шкоди (статті 49, 50, 157, 158, 159, 162: позбавлення репродуктивної функції, ухилення від виконання договору чи рішень щодо участі у вихованні дитини, самочинна зміна місця її проживання) становлять перелік діянь, за яких факт шкоди вже констатовано законом, а не вичерпний перелік підстав. Обмеження права на компенсацію лише цими випадками суперечило б засадам справедливості, добросовісності й розумності. Ключова правова позиція: невиконання обов'язку утримувати дитину протиправне, проте факт завдання дитині моральної шкоди потрібно довести, зокрема обізнаність та усвідомлення дитиною відсутності утримання, наявність душевних страждань і їх причинний зв'язок із цим, рівень забезпечення потреб дитини другим з батьків, вплив відсутності утримання на розвиток дитини. Суд також зауважив, що апеляційна інстанція безпідставно врахувала шкоду, завдану батькові, який такої вимоги не заявляв, і визначив розмір відшкодування на користь дитини в сумі 20 000 грн. Для практики позиція важлива тим, що переносить центр ваги на доказування психологічних наслідків для дитини. Редакція журналу радить у таких спорах замовляти судово-психологічну експертизу в атестованого Мін'юстом судового експерта згідно зі статтею 106 ЦПК України для встановлення факту моральних страждань та орієнтовного розміру компенсації.

Ключові слова: моральна шкода, сімейні відносини, утримання дитини, доказування моральної шкоди, субсидіарне застосування ЦК України, способи захисту сімейних прав, Верховний Суд, судово-психологічна експертиза, душевні страждання дитини, причинний зв'язок.

Supreme Court Position on Compensation for Moral Damage in Family Relations: «Failure to Fulfil the Duty to Maintain a Child Is Unlawful, but the Fact of Moral Damage to the Child Must Be Proven»

Verkhovnyi Sud.

Abstract. This item presents the Supreme Court ruling of 21 April 2021 in case No. 2-3897/10, which addresses whether moral (non-pecuniary) damage may be recovered in family relations beyond the cases expressly listed in the Family Code of Ukraine. The father sought compensation from the mother for moral damage caused to their child by her failure to provide maintenance. Relying on Art-

icles 3, 22, 51 and 55 of the Constitution, Articles 8 and 18 of the Family Code, Articles 9, 16 and 23 of the Civil Code and paragraph 49 of the Grand Chamber ruling of 1 September 2020 in case No. 216/3521/16-ts, the Court held that civil law applies subsidiarily to family relations and that the list of remedies in Article 18 of the Family Code is open-ended. The six instances of moral damage provided for in the Family Code (Articles 49, 50, 157, 158, 159 and 162) are situations in which the law itself establishes the fact of damage, not an exhaustive list; confining compensation to them would contradict fairness, good faith and reasonableness. The key position is that non-payment of maintenance is unlawful, yet moral damage to the child must be proven: the child's awareness of the lack of support, the presence of emotional suffering and its causal link with that lack, the extent to which the other parent met the child's needs, and the effect on the child's development. The Court also noted that the appellate court wrongly took into account damage to the father, who had not claimed it, and set compensation for the child at UAH 20,000. The journal recommends commissioning a forensic psychological examination from a certified expert under Article 106 of the Civil Procedure Code to establish moral suffering and an indicative amount of compensation.

Keywords: moral damage, family relations, child maintenance, proof of moral damage, subsidiary application of civil law, Supreme Court of Ukraine, forensic psychological examination, emotional suffering of a child, causation.

Першоджерело: *Постанова Верховного Суду від 21.04.2021 у справі № 2-3897/10.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 31.08.2021.*

References

1. Verkhovnyi Sud. Pravova pozytsiia VS shchodo vidshkoduvannia moralnoi shkody v simeinykh vidnosynakh: "Diiannia osoby, yaka ne vykonuvala svii oboviazok po utrymanniu dytyny, ye protypravnymy, odnak fakt zavdannia takymy diianniamy moralnoi shkody dytyni pidliahaie dovedenniu" [Supreme Court Position on Compensation for Moral Damage in Family Relations: "Failure to Fulfil the Duty to Maintain a Child Is Unlawful, but the Fact of Moral Damage to the Child Must Be Proven"] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5607-pravova-pozitsiya-vs-shchodo-vidshkoduvannya-moralnoji-shkodi-v-simejnikh-vidnosinakh-diyannya-osobi-yaka-ne-vikonuvala-svij-obov-yazok-po-utrimannyu-ditini-e-protipravnimi-odnak-fakt-zavdannya-takimi-diyannyami-moralnoji-shkodi-ditini-pidlyagae-dovedennyu (onovlena versiia vid 31.08.2021). [in Ukrainian].

2. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 21.04.2021 u spravi № 2-3897/10 [Ruling of the Supreme Court of 21.04.2021 in Case No. 2-3897/10]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/96498387 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

«КОНСУЛЬТАЦІЯ»: ЗАПИТ, ЗАМОВЛЕННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА РІЗНИМИ ПІДСТАВАМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА[1]

Службова інформація. Службове оголошення редакції про послугу «Консультація»: журнал приймає запити та замовлення на проведення судово-психологічної експертизи за різними підставами, зокрема із застосуванням поліграфа, від зацікавлених осіб, суду та правоохоронних органів відповідно до процесуальних кодексів. Повідомлено, що у 2021 р. за запитами читачів проведено понад 270 консультацій різного спрямування; організовує їх головний редактор журналу, атестований судовий експерт-психолог (поліграфолог), канд. психол. наук, доцент Назаров О. А. Наведено телефон для термінового зв'язку та посилання на сайти судового експерта, тестувань EyeDetect і продажу підлокітників Mobi для поліграфа.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.*

Повний текст

Звертаємо увагу, організація проведення професійних консультацій всім зацікавленим, здійснюється членом Президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, головним редактором журналу, атестованим судовим експертом психологом (поліграфологом), кандидатом психологічних наук, доцентом Назаровим Олегом Анатолійовичем.

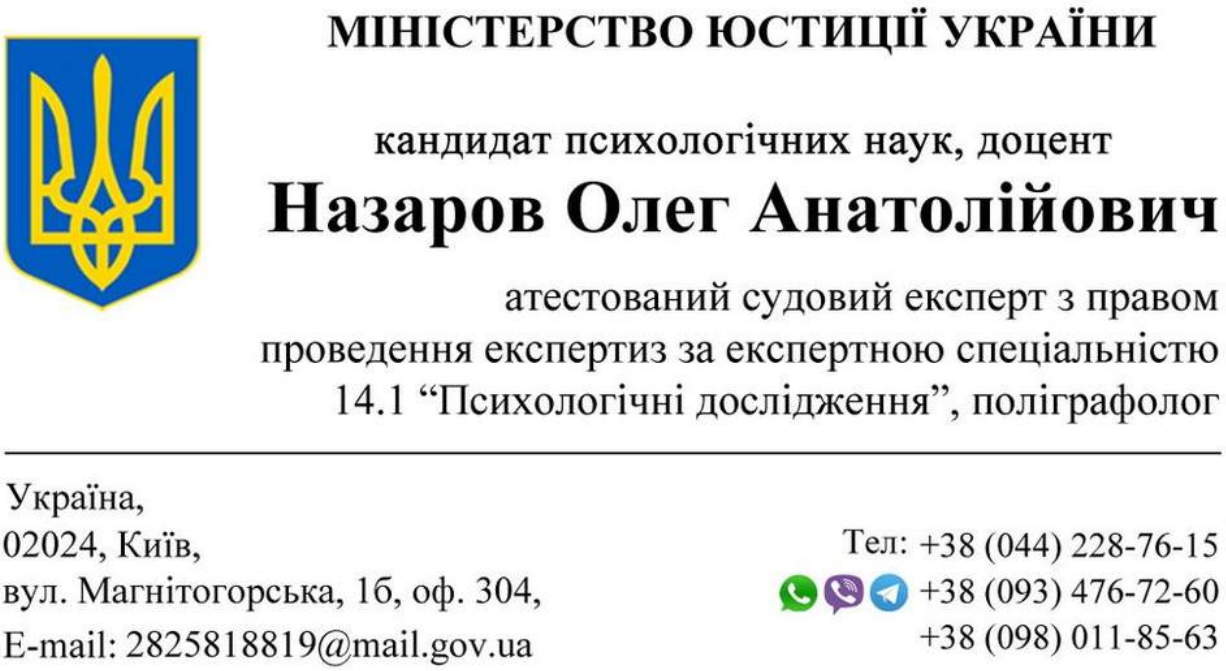
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

кандидат психологічних наук, доцент

Назаров Олег Анатолійович

атестований судовий експерт з правом
проведення експертиз за експертною спеціальністю
14.1 "Психологічні дослідження", поліграфолог

Україна,
02024, Київ,
вул. Магнітогорська, 1б, оф. 304,
E-mail: 2825818819@mail.gov.ua

Тел: +38 (044) 228-76-15
+38 (093) 476-72-60
+38 (098) 011-85-63

Офіційній Інтернет-сайт судового експерта психолога (поліграфолога) Назарова О.А. (свідоцтво Міністерства юстиції України від 09.07.2020 №2035) - https://expertisekyivua.com/ukr

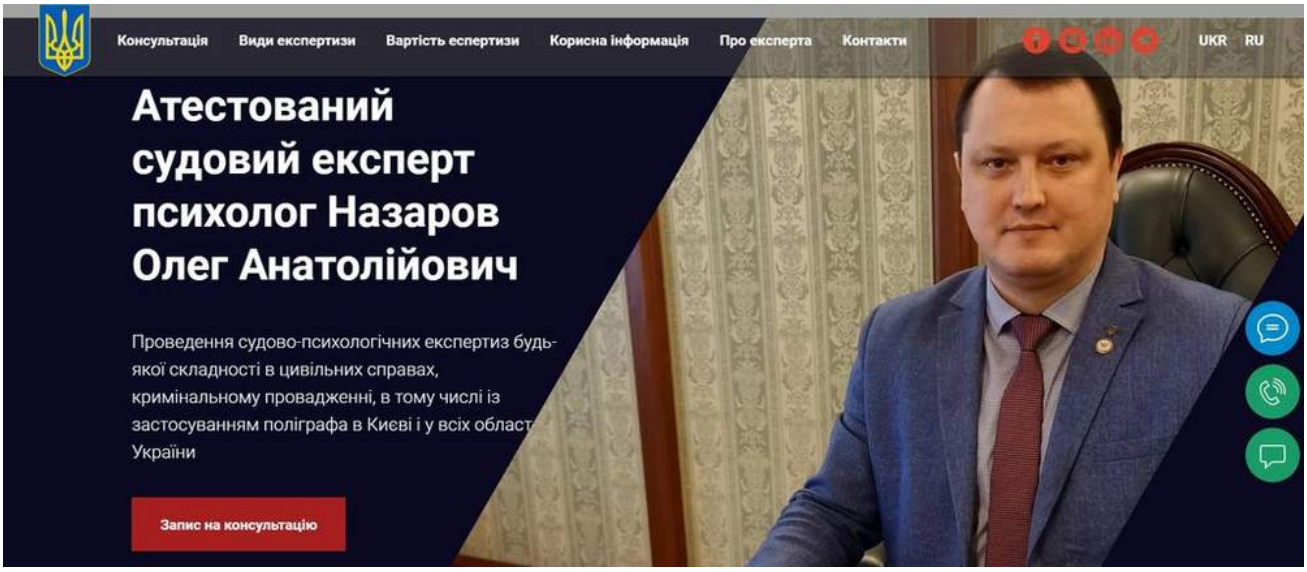

Офіційний Інтернет-сайт тестувань на поліграфі в Україні за міжнародними стандартами (EyeDetect, Converus Inc., USA): https://expert-nazarov.com

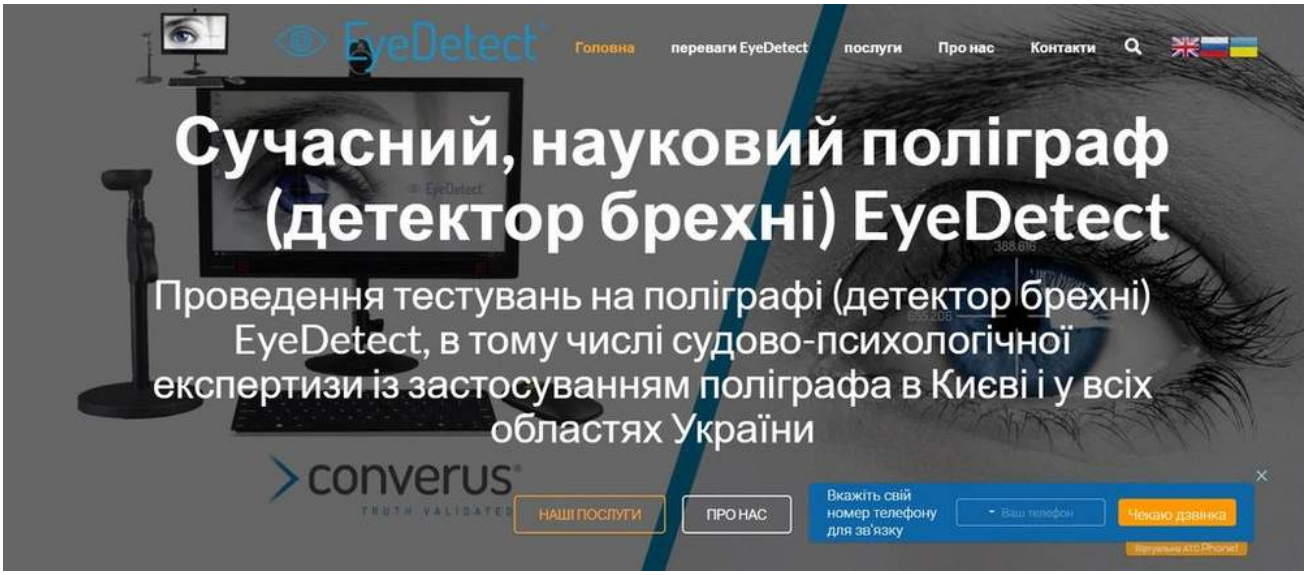

Продаж портативного обладнання для поліграфа **Mobi підлокітники Polygraph (Рекомендовано Міжнародним співтовариством поліграфологів, США):** https://sites.google.com/view/mobiarmrestspolygraph

References

1. "Konsultatsiia": zapyt, zamovlennia na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy za riznymy pidstavamy, u tomu chysli iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request and Order for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5645-konsultatsiya-zapit-zamovlennya-na-provedennya-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-za-riznimi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa (onovlena versiia vid 05.09.2021). [in Ukrainian].

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ

У Києві 05 липня 2021 року урочисто відкрито Бюро ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса» у місті Києві та його керівником призначено Ярошовця Василя Миколайовича[1]

06.07.2021

Короткий зміст. 5 липня 2021 року в Києві відкрито Бюро ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса». В урочистостях узяли участь заступник Міністра юстиції Андрій Гайченко, директорка Департаменту експертного забезпечення правосуддя Наталія Ткаченко та директор Центру Олександр Клюєв. Керівником Бюро і заступником директора Центру призначено Василя Ярошовця, колишнього керівника Київської місцевої прокуратури № 8, який раніше працював адвокатом. Бюро набирає експертів-психологів, лінгвістів, будівельників, товарознавців і автотехніків. Доповнення повідомляє про НДР «Розробка Довідника професійних компетентностей судових експертів».

08 липня 2021 року пройшов круглий стіл в ДНДЕКЦ МВС України, під час якого керівництво Експертної служби МВС висловилося проти розширення повноважень судових експертів та зменшення прав керівників над управлінням експертами[2]

11.07.2021

Короткий зміст. 8 липня 2021 року в ДНДЕКЦ МВС України відбувся круглий стіл «Проблеми нормативно-правового регулювання судово-експертної діяльності» щодо проєкту Закону «Про судово-експертну діяльність». За інформацією учасника, керівництво Центру заявило близько 50 присутнім, що не можна розширювати повноваження судового експерта, звужуючи права керівника установи; пропозиції надішлють до Мін'юсту. Нагадано про скасування спецзвань експертів МВС у 2015 році, перелічено кримінальні провадження 2017–2020 років щодо керівників експертної служби (із застереженням про презумпцію невинуватості) і скандал березня 2021 року з «добровільними» внесками експертів.

НАКИПІЛО: Відкритий лист експерта ДНДЕКЦ МВС України керівництву Експертної служби МВС України: про «палочну» систему, про «замовні» експертизи, про маніпулювання зарплатою експертів керівництвом, про плинність кадрів серед експертів тощо[3]

16.07.2021

Короткий зміст. 15 липня 2021 року адміністратор Facebook-групи «Судові експерти» Василь Гайдар оприлюднив анонімний відкритий лист експерта ДНДЕКЦ МВС України зі стажем понад 10 років. Автор пише про «палочну» систему, вимоги керівників писати висновки «як потрібно», маніпулювання зарплатою, звільнення неслухняних і плинність кадрів після того, як у 2015 році експерти МВС утратили спеціальні звання; лист підтримали 59 учасників групи. Редакція пов'язує його з круглим столом 8 липня 2021 року та невиконанням Указу № 837/2019, пере-

лічує кримінальні провадження щодо керівників експертів і згадує призначення Міністром внутрішніх справ Дениса Монастирського.

За даними реєстру судових рішень протягом 2016-2021 років через неправомірні дії керівництва експертів МВС України стосовно підлеглих експертів НДЕКЦ, судами було стягнуто з НДЕКЦ МВС України в областях, грошові кошти в сумі більше 360 тисяч гривень[4]

20.07.2021

Короткий зміст. За даними Єдиного державного реєстру судових рішень, у 2016–2021 роках понад 30 експертів НДЕКЦ МВС України в областях оскаржували в судах дії керівництва: незаконні звільнення, дисциплінарні стягнення, невиплату винагороди та вихідної допомоги. Наведено суми за рішеннями, що набрали законної сили: 214 247,64 грн з Миколаївського НДЕКЦ, 155 636,18 грн з Одеського, 31 271,60 грн з Харківського, понад 280 тис. грн винагороди експертам з Луганського та 94 533,12 грн з Миколаївського (2016 рік), із номерами справ. Матеріал продовжує публікації журналу про конфлікти в експертній службі МВС.

Happy Birthday Nate, the President of the International Society of Polygraph Examiners from Ukrainian polygraph examiners - ISOPE members / Вітання з днем народження Нейта, президента Міжнародного співтовариства поліграфологів від поліграфологів України[5]

03.08.2021

Службова інформація. Українські поліграфологи, члени Міжнародного співтовариства поліграфологів (ISOPE), 3 серпня вітають з днем народження президента ISOPE Натана Дж. Гордона. У привітанні відзначено його внесок як професійного поліграфолога в популяризацію поліграфа і поширення тестувань у світі. За текстом, Н. Гордон за походженням українець; з 2018 року він щороку організовував навчально-методичні заходи спеціально для українських поліграфологів, а курси підвищення кваліфікації за весь час пройшли понад 300 фахівців з України. Привітання подано англійською та українською мовами.

Завідувач відділу психологічних досліджень КНДІСЕ Ірхін Юрій Борисович подав позов до суду про визнання протиправними та не чинними повноваження Мін'юсту щодо притягнення судових експертів до дисциплінарної відповідальності на підставі наказу[6]

08.08.2021

Короткий зміст. 19 липня 2021 року Окружний адміністративний суд міста Києва відкрив провадження у справі № 640/19542/21 за позовом завідувача відділу психологічних досліджень КНДІСЕ Ю. Б. Ірхіна до Мін’юсту про визнання протиправним і нечинним розділу VI Положення про ЦЕКК (наказ від 03.03.2015 № 301/5), що регулює дисциплінарну відповідальність судових експертів. Суд зобов’язав Мін’юст оприлюднити оголошення про відкриття провадження. Нагадано, що Ірхіну оголошували попередження (31.08.2020, висновки у справі про вбивство Па-

вла Шеремета) і призупиняли свідоцтво на 6 місяців у 2021 році; 21 липня 2021 року Шостий ААС визнав попередження протиправним.

References

1. U Kyievi 05 lypnia 2021 roku urochysto vidkryto Biuro NNTS "Instytut sudovykh ekspertyz im. Zasl. prof. M.S. Bokariusa" u misti Kyievi ta yoho kerivnykom pryznacheno Yaroshovtsia Vasylia Mykolaiovycha [On 5 July 2021, the Kyiv Bureau of the National Scientific Centre "Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute" Was Solemnly Opened in Kyiv, and Vasyl Mykolaiovych Yaroshovets Was Appointed Its Head]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 6 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/5313-u-kievi-05-lipnya-2021-roku-urochisto-vidkrito-kijivske-viddilennya-nnts-institut-sudovikh-ekspertiz-im-m-s-bokariusa (onovlena versiia vid 20.11.2021). [in Ukrainian].

2. 08 lypnia 2021 roku proishov kruhlyi stil v DNDEKTS MVS Ukrainy, pid chas yakoho kerivnytstvo Ekspertnoi sluzhby MVS vyslovylosia proty rozshyrennia povnovazhen sudovykh ekspertiv ta zmenshennia prav kerivnykiv nad upravlinniam ekspertamy [On 8 July 2021, a Round Table Was Held at the State Research Forensic Centre of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, at Which the Leadership of the MIA Expert Service Opposed Expanding the Powers of Forensic Experts and Reducing Managers' Rights over Experts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 11 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/5344-08-lipnya-2021-roku-projshov-kruglij-stil-v-dndekts-mvs-ukrajini-pid-chas-yakogo-kerivnitstvo-ekspertnoji-sluzhbi-mvs-vislovilosya-proti-rozshirennya-povnovazhen-sudovikh-ekspertiv-ta-zvuzhennya-prav-kerivnikiv-nad-upravlinnyam-ekspertami (onovlena versiia vid 22.07.2021). [in Ukrainian].

3. NAKYPILO: Vidkrytyi lyst eksperta DNDEKTS MVS Ukrainy kerivnytstvu Ekspertnoi sluzhby MVS Ukrainy: pro "palochnu" systemu, pro "zamovni" ekspertyzy, pro manipuliuvannia zarplatoiu ekspertiv kerivnytstvom, pro plynnist kadriv sered ekspertiv toshcho [FED UP: An Open Letter from an Expert of the State Research Forensic Centre of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine to the Management of the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: On the "Quota" System, "Commissioned" Examinations, Manipulation of Experts' Salaries by Management, Staff Turnover Among Experts, etc.]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 16 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/5384-vidkritij-list-eksperta-dndekts-mvs-ukrajini-kerivnitstvu-ekspertnoji-sluzhbi-mvs-ukrajini-pro-palochnu-sistemu-pro-zamovni-ekspertizi-pro-manipulyuvannya-zarplatoyu-ekspertiv-kerivnitstvom-pro-plinnist-kadriv-sered-ekspertiv-toshcho (onovlena versiia vid 30.11.2022). [in Ukrainian].

4. Za danymy reiestru sudovykh rishen protiahom 2016-2021 rokiv cherez nepravomirni dii kerivnytstva ekspertiv MVS Ukrainy stosovno pidlehlykh ekspertiv NDEKTS, sudamy bulo stiahnuto z NDEKTS MVS Ukrainy v oblastiakh, hroshovi koshty v sumi bilshe 360 tysiach hryven [According to the Register of Court Decisions, During 2016–2021, Due to Unlawful Actions of the Management of the Ministry of Internal Affairs Expert Service Towards Subordinate Experts, Courts Recovered More than 360 Thousand Hryvnias from Regional Research Forensic Centres of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 20 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/5407-za-danimi-reestru-sudovikh-rishen-na-protyazi-2019-2021-rokiv-cherez-nezakonni-zvilnennya-prityagnennya-do-ditsiplinarnoji-vidvipodalnosti-ekspertiv-kerivnitstvom-ekspertiv-mvs-ukrajini-sudami-bulo-styagnuto-z-ndekts-mvs-ukrajini-v-oblastyakh-

groshovi-koshti-na-zagalnu-sumu-369-tisyach-883-grivni-82-kopijki (onovlena versiia vid 24.07.2021). [in Ukrainian].

5. Happy Birthday Nate, the President of the International Society of Polygraph Examiners from Ukrainian polygraph examiners - ISOPE members / Vitannia z dnem narodzhennia Neita, prezydenta Mizhnarodnoho spivtovarystva polihrafolohiv vid polihrafolohiv Ukrainy. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 3 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/5488-happy-birthday-nate-from-ukrainian-polygraph-examiners-isope-members (onovlena versiia vid 04.08.2021).

6. Zaviduvach viddilu psykholohichnykh doslidzhen KNDISE Irkhin Yurii Borysovych podav pozov do sudu pro vyznannia protypravnymy ta ne chynnymy povnovazhennia Miniustu shchodo prytiahnennia sudovykh ekspertiv do dystsyplinarnoi vidpovidalnosti na pidstavi nakazu [Yurii Borysovych Irkhin, Head of the Department of Psychological Research of the Kyiv Research Institute of Forensic Examinations, Filed a Lawsuit to Declare Unlawful and Invalid the Powers of the Ministry of Justice to Bring Forensic Experts to Disciplinary Liability on the Basis of an Order]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 8 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/5511-zaviduvach-vidddilom-psikhologichnikh-doslidzhen-kijivskogo-naukovo-doslidnogo-institutu-sudovikh-ekspertiz-irkhin-yurij-borisovich-podav-pozov-do-sudu-pro-viznannya-protipravnim-ta-nechinnim-povnovazhennya-minyustu-shchodo-prityagnennya-sudovikh-ekspertiv-do-distsiplinarnoji-vidpovidalnosti-na-pidstavi-nakazu (onovlena versiia vid 21.09.2021). [in Ukrainian].

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ

КЛАСИЧНІ ПОЛІГРАФИ

Lafayette LX4000SW і EyeDetect в одній перевірці

21 листопада 2020 року на щорічному семінарі ГО «Колегія поліграфологів України» показали, як в одній перевірці кандидата на роботу поєднати сучасний поліграф EyeDetect+ і класичний американський поліграф Lafayette LX4000SW.

Доповідь зробив член Координаційної ради Колегії, директор Департаменту поліграфологічних досліджень АТ КБ «ПриватБанк» Андрій Лисенко. Він спирався на річний досвід — близько 70 досліджень, проведених 2020 року. Класичне тестування, за його даними, складається з передтестової бесіди (від 40 хвилин до години), самого тесту (від 40 хвилин до 2 годин) і підготовки звіту (від 3 годин до 2 діб). Класичний поліграф має 5 обов'язкових датчиків, а висновок залежить від підготовки поліграфолога, обраної методики та системи оцінювання поліграм. На EyeDetect бесіда триває 20–30 хвилин, тест — 30–40 хвилин, а висновок замовник отримує через 5–15 хвилин; основний сенсор тут — Tobii, додаткові — електродермальної активності та плетизмографа [1].

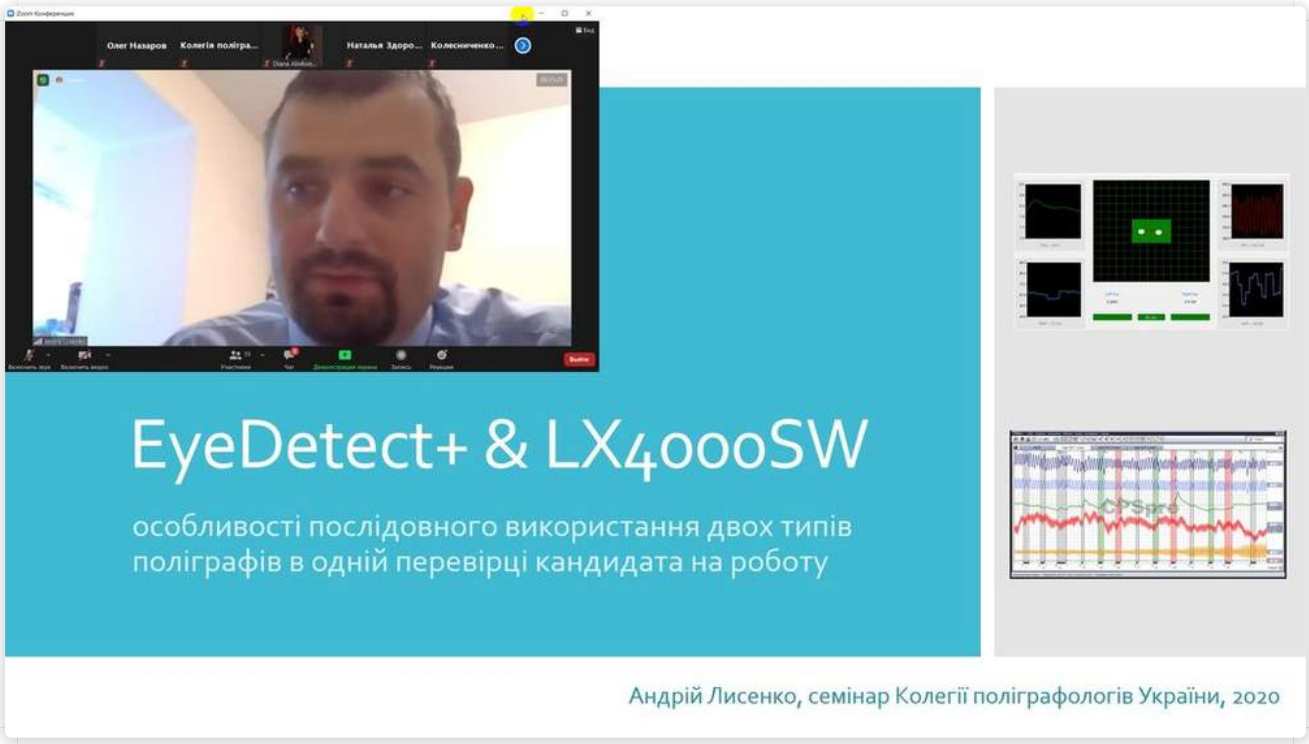

Титульний слайд доповіді А. Лисенка «EyeDetect+ & LX4000SW» [1]

Запропонована модель спільної роботи виглядає так: спільна передтестова бесіда; первинне тестування на EyeDetect+; перерва 10–15 хвилин; тест на класичному поліграфі, щоб уточнити запитання, які EyeDetect+ визначив як значущі, або якщо результат не-

визначений, зокрема через протидію; уточнення результатів разом із замовником і досліджуваним; за потреби — додаткові дослідження; наостанок — післятестова бесіда [1].

Тестування на поліграфі EyeDetect+ [1]

Логіку такого поєднання доповідач пояснив так: класичний поліграф зручніший під час опитування, але потребує більше часу на дослідження й обробку результатів; EyeDetect швидший, проте не підходить, коли досліджуваний постійно змінює показання або від самого початку поводиться нещиро. Разом вони економлять час і підвищують точність, а на EyeDetect за добу можна протестувати близько 15 осіб [1].

References

1. 21 lystopada 2020 roku pid chas shchorichnoho seminaru ukrainskykh polihrafolohiv bulo predstavleno model efektyvnoho poiednannia v roboti polihrafoloha dvokh typiv polihrafiv: suchasnoho polihrafa EyeDetect + ta klasychnoho amerykanskoho polihrafa Lafayette. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 29 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-napryami-spetsobladnannya/3723-21-listopada-2020-roku-gid-chas-navchalno-metodichnogo-seminaru-gromadskoji-organizatsiji-kolegiya-poligrafologiv-ukrajini-bulo-zdijsneno-dopovid-na-temu-eyedetect-lx4000sw-osoblivosti-poslidovnogo-vikoristannya-dvokh-tipiv-poligrafiv-v-odnij-perevirtsi-kandidata-na-robotu (onovlena versiia vid 23.11.2021). [in Ukrainian].

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ

В ІНТЕРНЕТІ

Пошукові запити зі словом «експертиза», які найчастіше вводили користувачі Google в Україні у липні–серпні 2021 р. — у період виходу цього номера[8]:

№	Запит	Індекс
1	судова експертиза	100
2	перша приватна експертиза	25
3	експертиза проектної документації	25
4	психофізіологічна експертиза	21
5	почеркознавча експертиза	18
6	дактилоскопічна експертиза	6

Індекс популярності Google Trends: 100 — найчастіший запит періоду, решта — у відсотках від нього. Абсолютної кількості пошуків Google не оприлюднює. Найшвидше зростали запити: «перша приватна експертиза» (+130 %).

У ЖУРНАЛІ

Матеріали цього номера, які читачі відкривали найчастіше, — кількість переглядів їхніх сторінок на сайті журналу станом на 06.11.2026:

№	Матеріал	Переглядів
1	НАКИПІЛО: Відкритий лист експерта ДНДЕКЦ МВС України керівництву Експертної служби МВС України: про «палочну» систему, про «замовні» експертизи, про маніпулювання зарплатою експертів керівництвом, про плинність кадрів серед експертів тощо	5 125
2	*Шостий апеляційний адміністративний суд* Добірка рішень Верховного Суду зі спорів у сфері дорожнього руху, транспорту та перевезення пасажирів	4 915
3	Завідувач відділу психологічних досліджень КНДІСЕ Ірхін Юрій Борисович подав позов до суду про визнання протиправними та не чинними повноваження Мін'юсту щодо притягнення судових експертів до дисциплінарної відповідальності на підставі наказу	4 607
4	08 липня 2021 року пройшов круглий стіл в ДНДЕКЦ МВС України, під час якого керівництво Експертної служби МВС висловилося проти розширення повноважень судових експертів та зменшення прав керівників над управлінням експертами	3 390
5	За даними реєстру судових рішень протягом 2016-2021 років через неправомірні дії керівництва експертів МВС України стосовно підлеглих	3 050

	експертів НДЕКЦ, судами було стягнуто з НДЕКЦ МВС України в областях, грошові кошти в сумі більше 360 тисяч гривень	

Лічильник сайту журналу рахує всі відкриття сторінки матеріалу від дня її оприлюднення. Перегляди саме за період виходу номера журнал фіксує з листопада 2026 р.

Станьте автором журналу. Редакція приймає статті науковців, судових експертів, адвокатів, психологів і здобувачів наукових ступенів з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез див. у розділі «Вимоги до оформлення»[9].

Потрібен судовий експерт? Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією. Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[10] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

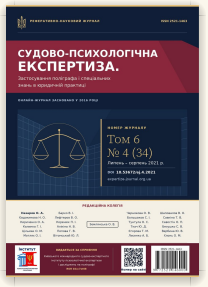

Як цитувати номер

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферативно-науковий online журнал. 2021. Т. 6, № 4 (34). 52 с. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2021. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera/19806-2021-4-39.

References

1. Pro metu stvorennia Internet-vydannia [On the Purpose of Creating the Online Publication]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-celyah (onovlena versiia vid 29.06.2022). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kiev International Forensic Expert Institute of Psychological Expertise and Researchs on Polygraph, LLC] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (onovlena versiia vid 08.11.2026). [in Ukrainian].

4. Redaktsiina kolehiia [Editorial Board]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/redaktsijna-kolegiya (onovlena versiia vid 09.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2021. Vol. 6, No. 4 (34). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2021. [in Ukrainian].

6. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Finger Printing. The Early Days Hertfordshire Constabulary Historical Society. URL: https://www.hertspastpolicing.org.uk/content/police-history/scientific-services/finger-printing-the-early-days (data zvernennia: 04.11.2026).

8. Google Trends : poshukovyi termin «ekspertyza», Ukraina, 01.07.2021–31.08.2021 [Google Trends: Search Term “ekspertyza”, Ukraine, 01.07.2021–31.08.2021]. URL: https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-07-01%202021-08-31&geo=UA&q=%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0&hl=uk (data zvernennia: 06.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (onovlena versiia vid 08.11.2026). [in Ukrainian].

10. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (onovlena versiia vid 28.10.2023). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785); префікс DOI 10.53672 (Crossref).

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі»; міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08.

Галузь: юридичні, психологічні науки. Періодичність: 1 раз на два місяці. Мови видання: українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал засновано у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим на базі інформаційно-правового вебсайту з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній практиці. Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Реєстр суб'єктів у сфері медіа; Google Scholar; ISSN International Centre — ISSN Portal; Crossref; Scilit (MDPI); Відкритий український індекс цитувань (OUCI, ДНТБ України); ICI World of Journals (Index Copernicus, паспорт журналу); Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ); Polska Bibliografia Naukowa (PBN). Інші каталоги: ResearchBib.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62. Засновник — видавець: тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net. Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна (yevdokymova@ukr.net); д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович (alankir23@ukr.net). Сайт: expertize-journal.org.ua; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

2021. Том 6, № 4 (34)
липень–серпень 2021 року

Реферативно-науковий online журнал

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 52 с.

DOI 10.53672/ej.4.2021. Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua